

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA
YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Malatya İli Örneği)

Derya YILMAZ TANATAŞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK

Yüksek Lisans Tezi

Malatya, 2010

**İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA
YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Malatya İli Örneği)**

Derya YILMAZ TANATAŞ

**İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı**

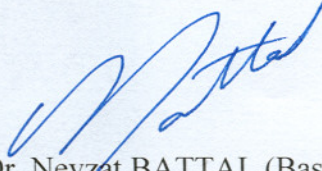
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK

Yüksek Lisans Tezi

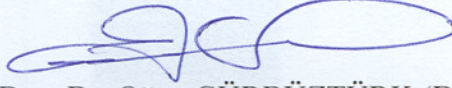
Malatya, 2010

KABUL VE ONAY

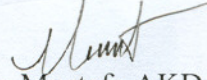
Derya YILMAZ TANATAŞ tarafından hazırlanan “İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri (Malatya İli Örneği)” başlıklı bu çalışma, 21.10.2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nevzat BATTAL (Başkan)

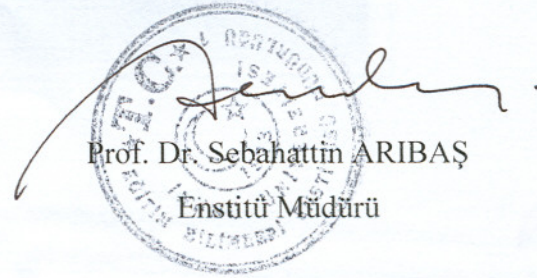
Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK (Danışman, Üye)

Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK'ün danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri (Malatya İli Örneği)** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Derya YILMAZ TANATAŞ

ÖNSÖZ

Bir eğitim sisteminde öğrencilere belirli bilgi ve becerilerin nasıl kazandırılacağına yön veren programların işlevsel olabilmesi ve ortaya çıkan gelişmeler doğrultusunda iyileştirilmesi için yapılan çalışmalar oldukça önemlidir. Bu çalışmalardan biri de o programları uygulayanların görüşlerine başvurularak bir programı değerlendirmektir. Yenilenerek 2005–2006 öğretim yılında Türkiye genelinde uygulanmaya başlanan İlköğretim kademesindeki programlardan biri de Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersini içermektedir. Bu çalışmada, kısa bir süre önce oluşturulmuş olan İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının uygulanması, öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Beş bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın problemi, amacı, önemi, problem cümlesi ve alt problemleri, sayıltıları, sınırlılıkları ve temel kavramların tanımları; ikinci bölümünde araştırmanın kuramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar; üçüncü bölümünde araştırma modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin analizi ile tablolarda kullanılan sembollerin anlamları; dördüncü bölümünde çalışmada elde edilen bulgular ve yorumlar; beşinci bölümünde ise sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde birçok değerli kişinin önemli katkıları olmuştur. Öncelikle çalışmanın her aşamasında desteğini esirgemeyen, hoşgörü ve sabırla yaklaşan, titizlikle adım adım inceleyip yol gösteren danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK' e çok teşekkür ederim. Anketin geliştirilmesi sürecinde değerli fikirleriyle çok yardımcı olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ' a ve anketi gözden geçirip değerlendiren Sayın Prof. Dr. Feridun MERTER' e teşekkürlerimi borç bilirim.

Anketimi sabır ve titizlikle cevaplandıran Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans süresince manevi desteğiyle her zaman yanımda olan arkadaşım Özlem GÖKTAŞ' a ve çalışmamın İngilizce özetini hazırlamamda çok yardımcı olan arkadaşım Yasemin ÇABUK' a çok teşekkür ederim.

Son olarak, çalışmam süresince hep yanımda olan ve bugünlere gelmemdeki en büyük destekçim canım anneme ve çok sevdiğim eşim Merter TANATAŞ' a çok teşekkür ediyorum.

Çalışmamın alana katkı getirmesi ve benim için akademik hayatta bir başlangıç olması dileğiyle...

Derya YILMAZ TANATAŞ

**İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA
YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Malatya İli Örneği)**

Derya YILMAZ TANATAŞ
İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Ekim, 2010
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programını, öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir. Bu nedenle tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Malatya il merkezindeki 55 ilköğretim okulunda görev yapan 66 Bilişim Teknolojileri Öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplamak amacı ile anket kullanılmıştır. Ankette kişisel bilgilerle ilgili 5, Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının uygulanma düzeyini program öğelerine (kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme) göre sorgulayan 66 kapalı uçlu ve açık uçlu 2 olmak üzere toplam 73 soru vardır. Programın uygulanmasıyla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik kapalı uçlu 66 soru için “hiç (1), kısmen (2), tamamen (3)” şeklinde 3’lü seçenekler yer almaktadır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 15.0 paket programı kullanılmış; Frekans (f), Yüzde (%) ve verilerin homojen dağılıp dağılmadıklarına göre, t-test, Varyans Analizi (ANOVA), Mann-Whitney U, Kruskal Wallis H gibi anlamlılık testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının uygulanması sürecinde öğretmenlere göre: Haftalık ders saatinin etkinliklerin tamamını uygulamak ve ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanmak için yetersiz ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu; dersin notla değerlendirilmeyişinin öğrenci başarısını düşürdüğü ve öğrenciye proje/performans ödevi yaptırmakta sıkıntı

yaşattığı; etkinlik CD'sindeki etkinliklerin sayı ve nitelikçe yetersiz olduğu; Algoritma Mantığı ve Veri Tabanı Programı konularının sınıf seviyesine uygun olmadığı ortaya çıkmıştır.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri arasında, cinsiyet, okullarının sosyo-ekonomik düzeyi ve hizmet-içi eğitim alma durumlarına göre genelde farklılaşma olmadığı; mezun olunan fakülte ve mesleki kıdeme göre ise bazı maddelerde farklılaşma olduğu görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı, İlköğretim, Eğitim Programı, Program Değerlendirme

**TEACHER OPINIONS ABOUT APPLICATION OF THE OPTIONAL
INFORMATION TECHNOLOGIES COURSE TEACHING
PROGRAM IN PRIMARY EDUCATION**

(The example of Malatya)

by

Derya YILMAZ TANATAŞ

Inonu University, Institute of Educational Sciences

Master Thesis, October, 2010

Thesis Advisor: Assistant Professor Doctor Oğuz GÜRBÜZTÜRK

ABSTRACT

The aim of this research is to evaluate the Optional Information Technologies Course Teaching Program in Primary Education according to teacher opinions. The model that used during the research is scanning model. The target population of the study is composed of 66 Information Technologies teachers, who work at different schools (totally 55 schools) that locate in the centre of Malatya. The documents that provide data for the research are questionnaires. Totally, there are 73 questions in the questionnaire. Five of these questions are about personal information and the rest of these questions (66 closed ended and 2 open ended questions) intend to examine the application level of the Information Technologies Course Teaching Program in accordance with the elements of the program (acquirements, content, learning and teaching processes, evaluation). Each of the closed ended questions (66), which intend to determine teachers' opinions about application of the program, have three choices like in "never (1), partially (2), absolutely (3)". To analyze the gained data here used SPSS 15.0 packaged software. The data were analyzed using frequency (f) and percentage (%), as well as significance test such as t-test, variance analysis (ANOVA), Mann Whitney U, Kruskal Wallis H according to the homogeneity of the variance.

As a result of the research, it is revealed that (according to teachers in the process of the application of the Information Technologies Course Teaching

Program): weekly course hours are inadequate to apply all activities and use all assessment and evaluation techniques; classroom size are too crowded; the fact that teachers can't give marks to students while evaluating their success affects students' success negatively and teachers have difficulties in getting performance and project works from students; activities in the activity CDs are inadequate both quantitatively and qualitatively; Algorithmic Logic and Database Programme subjects are not suitable for the level of the classroom.

It is seen that there is no opinion differentiation through teachers in the means of their schools' socio-economical level and in-service training situation, but there is a differentiation in the means of the graduated schools and occupational experience of teachers.

There are several suggestions in parallel with the results that gained from the research.

Key Words: The Information Technologies Course Teaching Program, Primary Education, Curriculum, Program Evaluation

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Kabul ve Onay Sayfası	
Onur Sözü	i
Önsöz	ii
Özet	iv
Abstract	vi
İçindekiler	viii
Tablolar Listesi	xii
Şekiller Listesi	xiv

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Problem Cümlesi	6
1.5. Alt Problemler	7
1.6. Sayıtlar	8
1.7. Sınırlılıklar	8
1.8. Tanımlar	8

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1.1. Program Türleri ve Program Değerlendirme	9
2.1.1.1 Eğitim Programı ve Öğretim Programı	9
2.1.1.2. Program Değerlendirme	10
2.1.2. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Genel Yapısı	20

	Sayfa
2.1.2.1. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Vizyonu	21
2.1.2.2. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Temel Yaklaşımı	21
2.1.2.2.1. Tanışma Aşaması	22
2.1.2.2.2. Uygulama Aşaması	22
2.1.2.2.3. Yaygınlaştırma Aşaması	23
2.1.2.2.4. Dönüştürme Aşaması	23
2.1.2.3. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programında Basamak ve Seviyeler	24
2.1.2.4. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları	24
2.1.2.4.1. Temel İşlemler ve Kavramlar	25
2.1.2.4.2. Bilişim Teknolojileri'nin Kullanımı	25
2.1.2.4.3. Bilişim Teknolojileri'nde İleri Uygulamalar	25
2.1.2.4.4. Bilişim Teknolojileri'nde Bilimsel Süreç	26
2.1.2.4.5. Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler ...	26
2.1.2.5. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı'nın Uygulama Süreci	26
2.1.2.6. Bilişim Teknolojileri Becerilerinin Seviyelere Göre Performans Göstergeleri	28
2.1.2.7. Bilişim Teknolojileri Dersinde Kullanılabilecek Ölçme – Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri	32
2.1.3. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı 4. Basamağı	32
2.1.3.1. Kazanımlar	33
2.1.3.2. İçerik	34
2.1.3.3. Öğrenme – Öğretme Süreci	35
2.1.3.4. Değerlendirme Boyutu	38
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	39
2.2.1. Yurtiçinde Yapılmış Araştırmalar	39

2.2.2. Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar	43
--	----

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	45
3.2. Evren ve Örneklem	45
3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi	46
3.4. Verilerin Toplanması	47
3.5. Verilerin Analizi	47
3.6. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları	47

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Bilişim Teknolojileri (BT) Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular	49
4.2. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili BT Öğretmenlerinin Görüşlerine Yönelik Bulgular.....	51
4.3. Cinsiyetlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular	65
4.4. Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular	66
4.5. Mesleki Kıdemlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular	71

4.6. Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular .	75
4.7. Hizmet-içi Eğitim Alıp Almamalarına Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular	77
4.8. BT Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Geliştirilmesine İle İlgili Görüş ve Önerilerine Yönelik Bulgular	79

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	80
5.1.1. BT Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar	80
5.1.2. BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağına Yönelik Görüşleri İle İlgili Sonuçlar	81
5.2. Öneriler	86

KAYNAKÇA	87
-----------------------	----

EKLER

EK-1: Araştırma Uygulama İzin Belgesi	92
EK-2: Anket Formu	95

TABLULAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
1. Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlerin Dağılımı	49
2. Mezun Olunan Fakülte Türüne Göre Öğretmenlerin Dağılımı	50
3. Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretmenlerin Dağılımı	50
4. Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Okulların Dağılımı	50
5. BT Dersi Öğretim Programıyla İlgili Hizmet-içi Eğitim Alıp Almamalarına Göre Öğretmenlerin Dağılımı	51
6. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı	51
7. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının İçeriğine İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı	55
8. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Öğrenme – Öğretme Sürecine İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı	59
9. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı	62
10. Cinsiyetlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları	66
11. Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait t-Testi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları	68

- 12.** Mesleki Kıdemlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Kruskal-Wallis ve F Testi (Anova) Sonuçları .. 72
- 13.** Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları..... 76
- 14.** Hizmet-içi Eğitim Alıp Almamalarına Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci Ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları 78

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
1. Eğitim Programı ve Öğretim Programı	10
2. BT'nin Gelişim Aşamaları ve Öğrenme Sürecinde Geçirilen Aşamalar .	23
3. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı Basamak Seviye İlişkisi .	24

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sayıtlıları ve sınırlılıkları ile tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem

En genel anlamıyla davranış değiştirme süreci olarak bilinen eğitim, davranış kalıplarının her zaman değişebilme olasılığı göz önüne alındığında, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Eğitimin niteliği, onu etkileyen koşullarla doğrudan ilişkilidir. Davranış değiştirme denildiğinde hemen her türlü davranış akla gelmekte ve bunlar olumlu ya da olumsuz olabilmektedir. Bireyler gelişme süreçlerinde ailelerinden, çevrelerinden ve kültürlerinden etkilenir ve ailenin sosyo-ekonomik statüsü, eğitim seviyesi, tutumu, yaşama bakış açısı, çevrelerindeki uyaranlar ve eğitimin kültür içindeki önemine göre değişik düzeylerde gelişim sağlarlar. Bu gelişimi sağlayan eğitim süreci planlı olabilir de, olmayabilir de. Bu noktada karşımıza eğitim ve öğretim kavramları arasındaki yakın ilişki ortaya çıkmaktadır. Bu ilişkiyi Varış (1998:10) şöyle açıklamaktadır: “Bireyin yaşam boyu süren eğitiminin, okulda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı öğretimi oluşturur.” Öğretimin okul denilen sosyal kurumlarda yürütülmesi, bu kavramı örgün eğitim kavramıyla da ilişkili hale getirmektedir. Hemen her eğitim sistemi, örgün eğitimi kendi içinde öğretim kademelerine (ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim gibi) ayırmakta ve bu kademelerde hizmet veren okullar aracılığıyla bireylere yaşamda gerekli olabilecek bilgi ve becerileri kazandırmaya çalışmaktadır.

Sözü edilen öğretim kademeleri ve bu kademelerde hizmet veren kurumların varlığı öğretmen, öğrenci ve eğitim-öğretim programları ile süregelmektedir. Bu üç boyuttan eğitim-öğretim programları öğrencilere kazandırılacak bilgi ve becerilerin sistematik yapısını içeren bir araç; öğretmen ise bu programların uygulayıcısıdır. Bu nedenle eğitim sistemi içerisinde programların yeri ve önemi tartışılmaz. Programlar, deneme-yanılma yoluyla değil; akılcı, mantıklı, bilimsel yollarla oluşturulan önemli bir kılavuzdur ve bu özelliğiyle Milli Eğitim teori ve politikası ile uygulama arasında köprü görevi yaparlar. Toplumda yaşanan değişimlere ayak uydurmak ve daha gelişmiş bir seviyeye ulaşmak için zaman içerisinde eğitim programlarının değiştirilmesi ve yenilenmesi de bir gerekliliktir. Kaya, özellikle insan gücüne önem veren ülkelerde eğitimin kalitesini artırmak için birçok çalışmanın yapıldığını ve bu çalışmaların da çoğunlukla kaliteli eğitimci yetiştirme, okul ve sınıf ortamının standartlarını yükseltme, öğrenme ortamında eğitim-öğretim teknolojilerinden etkili bir şekilde yararlanma, uygun öğretim yöntemleri geliştirme ve eğitim programlarını iyileştirme yönünde olduğunu dile getirmiştir (Aktaran: Ergin, 2008:1).

Eğitimde yenileşme, eğitimde reform ve düzenleme adı altında yürütülen çalışmaların temelinde eğitim programlarında yapılan düzenlemeler bulunmaktadır. Değişen ve gelişen dünyada bireylerin topluma uyum sağlamaları için öğrenmeleri gereken davranış sayısı artmakta, bu arada bireylerin öğrenmesi gereken bazı kavramlar, ilkeler ve uygulamalar da değişikliğe uğramaktadır. Bu değişiklikler hedefler, hedef davranışlar, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme öğelerinden oluşan ve dinamik bir özellik gösteren eğitim programları vasıtasıyla yapılmaktadır. Birçok ülkede geçmişte ve günümüzde eğitim reformu, eğitimde yeniden düzenleme gibi adlar altında yürütülen ve yapılan çalışmaların aslında temelinde program düzenlemesi bulunmaktadır. Çünkü değişen ve gelişen dünyada bireylerin davranışlarında yapılması düşünülen değişiklikleri ifade eden ve bunları sistemli bir biçimde bir araya toplayan araçlar eğitim programlarıdır (Arslan, 2000).

Türkiye’de program geliştirme çalışmalarına bakıldığında, çalışmaların Cumhuriyetin ilanıyla başladığı görülmektedir (Gözütok, 2003).

Cumhuriyetin ilanından sonra ilköğretimde yapılan program geliştirme çalışmalarını; 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1997 ve 2005 yıllarında yapılmış olan ilköğretim programları oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın da konusunu oluşturan Bilgisayar/Bilişim Teknolojileri Dersi ortaya çıkan gelişmeler doğrultusunda eğitim sistemimize 1997'den sonra girmeye başladığı için, 1924–1997 yılları arasında İlköğretim kademesinde uygulanmış olan programların belirgin özellikleri şöyle özetlenebilir (Fer, 2005:3-22):

1924 İlkokul Programının Cumhuriyet öncesi programlardan temel farkı çok az sayıda dersin eklenmesi, değiştirilmesi ve bazı ders konularının Cumhuriyet yönetimine uyarlanmasıdır. Bu programda dersler arasında ilişki kurulmamış, bağımsız olarak ele alınmıştır. **1926 İlkokul Programı**, Fransız, Rus, İtalyan, Yunan, Bulgar ve Alman uluslarının ilköğretim programlarından yararlanarak ve Cumhuriyet ilkelerine uygun yeni öğretim yöntemleriyle, altı ay çalışarak hazırlanmıştır. Bu program, bugünkü programların dayandığı altı temel esası kapsamı bakımından önemlidir. Bu temel esaslar; toplu öğretim sistemi, ilkokulun amaçları, derslerin özel amaçları, öğretimde takip edilecek yollar, ilk okuma-yazma öğretiminde uygulanan çözümlenme metodu ve beş sınıflı ilkokulun birinci ve ikinci devreye ayrılmasıdır. 1926 programında hedefler kapalı ve yetersiz görülmüştür. Bu program, önceki programda ayrı ayrı okutulan derslerin bir ad altında birleştirilerek öğretilmesinden başka sonuç vermemiştir. **1936 İlkokul Programında** her dersin programının başında o dersin hedefleri belirtilmiş, derslerin öğretiminde öğretmen tarafından dikkate alınacak ilkeler açıklanmıştır. Ayrıca, çocukların ezbercilikten kurtarılması, gözlemler, incelemeler yaparak milli konularla ilgilenmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. **1948 İlkokul Programı** 20 yıl süreyle uygulanan Cumhuriyet tarihinin en uzun yürürlükte kalan programı olmuştur. Bu programda Milli Eğitimin genel amaçları toplumsal, kişisel, insanlık ilişkileri ve ekonomik hayat açısından olmak üzere dört grupta toplanmıştır. İlkokul Eğitim ve Öğretim İlkeleri yeniden düzenlenmiş ve bu ilkelerin nasıl gerçekleştirileceği açıklanmıştır. Programda her dersin amaçları, dersin programının başında, ancak öğrenci değil, öğretmen davranışı açısından, genel ifadeler biçiminde verilmiş ve bu daha çok genel amaç biçiminde olmuştur. Ayrıca her dersin konularının listesi ile yararlanılacak araç

ve gereçlerin listesi ile seçilmesindeki esaslar da verilmiştir. Ayrı bir değerlendirme bölümü olmamakla birlikte, açıklamalar bölümünde değerlendirmenin nasıl yapılacağına ilişkin ipuçları bulunmaktadır. **1968 İlkokul Programı**, hem tek hem de çift öğretim yapan okullar ile birleştirilmiş sınıflardaki okullarda ortak bir anlayış oluşturmak, kullanılacak yöntem ve tekniklerde görüş birliğini sağlamak, uygulamaları kolaylaştırmak ve böylece kaliteyi artırmak amacıyla hazırlanmıştır. 1968 programı, ünite ve konuların işlenmesinde hazırlık, planlama, ünite ve küme çalışması, araştırma, inceleme, kendi kendine öğrenme, tartışma ve değerlendirme gibi yenilikleri eğitim sistemine taşıması bakımından önemli olmasına karşın, uygulama sonuçlarının yeterince değerlendirilmeyişi ve programın değerlendirme sonuçlarına göre yeniden düzenlenmeyişi nedenlerinden dolayı başarısızlığa uğramıştır.

1997–1998 öğretim yılından itibaren ülke genelinde sekiz yıllık kesintisiz ve tüm ilköğretim çağı çocukları için zorunlu olan ilköğretime geçilmiştir. Böylece İlköğretim kurumlarında sekiz yıllık kesintisiz eğitim yapılmasına ve bitirenlere ilköğretim diploması verilmesine, “ilkokul” ile “ortaokul” ibarelerinin “ilköğretim okulu” olarak değiştirilmesine karar verilmiştir. Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretimle birlikte ilköğretim okullarında yer alan dersler yeniden düzenlenmiş ve yeni dersler eklenmiştir. Bilgisayar dersinin de ilköğretimde bir ders olarak yer alması ilk kez 1998 yılında hazırlanan “İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (4–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” ile olmuştur. 2006–2007 öğretim yılına kadar uygulanan bu program, 2005 yılında geliştirilen İlköğretim programlarının dayandığı temel özellikler doğrultusunda yenilenmiştir.

2005 İlköğretim Programları ile katı, konu merkezli, davranışçı programdan, bilişsel ve yapılandırıcı anlayışa geçilmesi öngörülmüştür. 2004 – 2005 öğretim yılında taslak olarak 6 pilot ilde uygulanan program, 2005 – 2006 öğretim yılı itibariyle ilköğretimin 1. kademesinde, 2006 – 2007 öğretim yılı itibariyle de ilköğretimin 2. kademesinde uygulanmaya başlanmış ve günümüzde uygulanmaya devam etmektedir. 2005 İlköğretim Programlarının önceki programlardan farklı olarak temel özellikleri şunlardır (Fer, 2005:20):

Hedef davranışlar yerine kullanılan kazanımlar, çocukların doğrudan gözlemlenebilir davranışlarının yanı sıra, bilgi, beceri, tutum ve değerleri de içeren ifadeler olarak belirtilmiştir. Kazanımlar belirlenirken konu bütünlüğünden çok, beceriler esas alınmıştır. Derslerin kazanımları arasında ilişkiler gözetilmiştir. Programda yer alan kazanımların, öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilmesi söz konusudur. Bu nedenle de öğrenme-öğretme etkinlikleri bu programın en kritik ögesidir. Bu çerçevede öğrencinin, kendisine sunulan bilgileri edilgen bir biçimde öğrenmeye çalışması yerine, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılması, kendisine sunulan uyaranları yorumlaması, anlamlandırması ve bilgiyi bizzat kendisinin yapılandırılması hedeflenmiş; neden sonuç ilişkisine dayalı bir anlayış benimsenmiştir. Programlar, etkinliklerle zenginleştirilerek öğretmen merkezlikten öğrenci merkezli hâle getirilmiş; “öğretmek” yerine “öğrenme”yi merkeze alan anlayış benimsenmiş, çocuğun eğlenme gereksinimini de karşılayan ve çocukların zevkle katıldıkları dersler biçiminde planlanmıştır. İçerik ve etkinliklerin düzenlenmesinde çoklu zeka kuramı, öğrenme stilleri, etkin öğrenme gibi kuramlardan yararlandığı belirtilmiştir. Çeşitli semboller kullanılarak programa açıklamalar kısmı yerleştirilmiştir. Öğrenci merkezli bir öğrenme modeli merkeze alınmış ve buna uygun olarak hazırlanmış etkinliklere örnekler verilmiştir. Çocukların temel yaşam becerilerinin yanı sıra, olumlu kişisel nitelikler geliştirmeleri amaçlanmış; öğrencilerin entelektüel olarak gelişmelerinin yanı sıra beceri ve kişilik gelişimine de odaklanılmıştır. Ölçme değerlendirme anlayışında ise sadece sonuçları (ürünü) değil, süreci de belirleyen bir anlayış belirlenmiştir.

İçinde yaşadığımız yüzyılda değişimin çok hızlı olduğu düşünülürse eğitim programlarının da günün değişen koşullarına uyması için yenilenmeleri bir gerekliliktir. İlköğretim kademesinde 2005 – 2006 öğretim yılı itibariyle uygulanmaya başlanan ilköğretim programlarına paralel olarak yenilenen programlardan biri de Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programıdır.

Programların geliştirilmesine esas olmak üzere zaman zaman mevcut programların ihtiyaca cevap verip vermediklerini anlamak için değerlendirilmeleri de gereklidir. Program değerlendirmesi yapabilmek için çeşitli yöntemler (bunlardan bir kısmı ikinci bölümde tanıtılmıştır) ve bilgi kaynakları olmasına rağmen, çoğu

program değerlendirme çalışmaları programda yer alan öğelerin (kazanım, içerik eğitim durumları ve değerlendirme) işlerliğini sorgulamaya dönüktür. Bu nedenle, 2006 yılından itibaren ülkemizde İlköğretim kademesinde uygulanmaya başlanan Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programını, bu programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda değerlendirme çabası bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programını, öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmek ve adı geçen programın geliştirilmesine esas olacak önerileri belirlemektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, günümüzde uygulanmakta olan İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programına ilişkin, halen ilköğretim okullarında bu dersin öğretimini yapmakta olan öğretmenlerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Son yıllarda eğitimde bilgisayarın kullanılmasıyla ilgili çalışmalar hız kazanmıştır. Ancak henüz Türkiye’de bilgisayar öğretimi ile ilgili çalışma yeterli düzeyde değildir ve bu nedenle yapılan her çalışma ayrı bir önem taşımaktadır. Bu çalışmanın bilgisayar öğretiminde, uygulama esnasında karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve gereken gelişmenin sağlanabilmesi için yapılan araştırmaları destekleyeceği ve bundan sonra yapılacak program yenileme çalışmaları için program geliştiricilere bir kaynak teşkil etmesi bakımından alana katkı getireceğine inanılmaktadır.

1.4. Problem Cümlesi

İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

1.5. Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi doğrultusunda ele alınan alt problemleri şunlardır:

1. İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik;

- a) Kazanımlar ile ilgili öğretmen görüşlerinin dağılımı nasıldır?
- b) İçerik ile ilgili öğretmen görüşlerinin dağılımı nasıldır?
- c) Öğrenme öğretme süreci ile ilgili öğretmen görüşlerinin dağılımı nasıldır?
- d) Değerlendirme boyutu ile ilgili öğretmen görüşlerinin dağılımı nasıldır?

2. Cinsiyetlerine göre öğretmenlerin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Mezun oldukları fakülte türüne göre öğretmenlerin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Mesleki kıdemine göre öğretmenlerin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5. Görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyine göre öğretmenlerin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

6. Hizmet-içi eğitim alıp almama durumlarına göre öğretmenlerin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

7. İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının geliştirilmesine yönelik öğretmenlerin görüş ve önerileri nelerdir?

1.6. Sayıtlar

Bu araştırmada,

1. Uzman görüşü alınarak hazırlanan anketin amaca hizmet ettiği,
2. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevapların tarafsız ve samimi olduğu, varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. 2009 – 2010 eğitim - ğretim yılı ile,
2. Malatya il merkezindeki ilköğretim okullarından bünyesinde bilişim teknolojileri ğretmeni bulunan okullar ile,
3. Bilişim teknolojileri programı 4. basamağı ile,
4. Kullanılan lme aracından elde edilen veriler ile,
5. Araştırmacının maddi imkan, zaman ve ulaşabildiği kaynaklar ile, sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

İlköğretim Seçmeli Bilgisayar Dersi (1-8. Sınıflar) ğretim Programı: İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 10.08.2006 tarih ve 17827 sayılı teklif yazısı üzerine kurulda görüştüğü ve 1, 2 ve 3. sınıflarına ait bölümünün 2006–2007; 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarına ait bölümünün ise 2007–2008 ğretim yılından itibaren uygulanmasına karar verilen program (MEB, 2006).

Kazanım: “Planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencinin kazanması kararlaştırılan bilgi, beceri, değer ve tutumlardır” (TTKB).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan “Program Türleri ve Program Değerlendirme” ve “İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı” ile ilgili bilgilere ve araştırma konusuyla ilgili ulaşılan belli başlı çalışmaların sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.1. PROGRAM TÜRLERİ VE PROGRAM DEĞERLENDİRME

2.1.1.1 Eğitim Programı ve Öğretim Programı

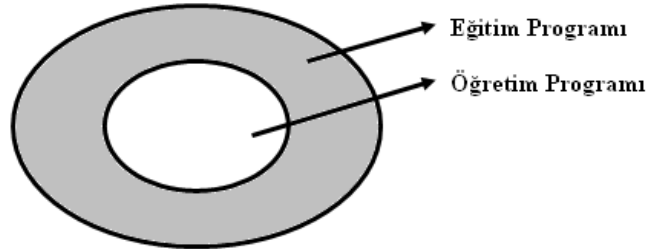
Eğitim programı kavramı M.Ö. birinci yüzyıldan itibaren kullanılan bir kavramdır. Yabancı kaynaklarda curriculum olarak geçen eğitim programı, Oliva'nın belirttiği üzere “izlenen yol” anlamında eğitimde kullanılmaya başlanmıştır (Demirel, 2007:1). Daha sonraları eğitim programı olarak dilimize yerleşmiştir.

Literatür incelendiğinde eğitim programının çeşitli tanımlarıyla karşılaşılmaktadır. Eğitim programını, Ertürk (1986:96), “öğrenci açısından bir öğrenme yaşantıları düzeni olduğu kadar eğitimci açısından da bir eğitim durumları düzeni veya kısaca eğitime düzenidir”; Varış (1994:14), “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar”; Demirel (2003:10), “öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir”; Erden (1998:4), “bir eğitim kurumunun amaçları doğrultusunda düzenlenmiş planlı eğitim faaliyetlerinin tümüdür” şeklinde tanımlamaktadırlar.

Öğretim programını ise, Varış (1994:14), “eğitim programı içinde ağırlık taşıyan bu kesim, genellikle, belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamalara ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır”; Demirel (2007:6), “okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimi ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir” olarak tanımlamışlardır.

Eğitim programı ve öğretim programı kavramları genellikle birlikte çoğu defa da birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Ancak yukarıdaki tanımlar incelendiğinde öğretim programının eğitim programının bir alt kategorisi olduğu ortaya çıkmaktadır. Eğitim programı belirlenen hedefler doğrultusunda planlanan tüm eğitim etkinliklerini kapsarken, öğretim programı bir eğitim basamağındaki çeşitli sınıf ve derslerde ele alınacak konularla ilgili tüm öğretim etkinliklerini kapsar.

Bu iki kavramı şekille gösterecek olursak, içerdikleri anlam ile kapsadıkları alanı anlamlandırmak daha anlaşılır olacaktır.

Şekil 1. Eğitim Programı ve Öğretim Programı

2.1.1.2. Program Değerlendirme

Program değerlendirme kavramından önce değerlendirme terimi üzerinde duracak olursak; değerlendirmeyi, Binbaşıoğlu (1983:11), “gözlem ya da nesnel ölçülerle elde edilen ölçme sonuçlarından, zihinsel yargılarla öznel sonuçlar çıkarmadır”; Çalışkaner (1977:25), “bir ölçme sonucunu, bir ölçütü karşılaştırarak, bir değer yargısına varma işlemidir”; Özçelik (1981:160), “ölçme sonucunu bir ölçüt

ile karşılaştırma ve bu yolla, ölçme sonucuyla belirlenmiş olan özellik hakkında bir karara varma işlemidir” olarak tanımlamışlardır.

Kısaca değerlendirme, bazı bilgiler ışığında yapılan yorumlama, değer biçme ya da bir yargıya varma işidir.

Değerlendirme çeşitli hususlara göre sınıflandırılabilir. Burada kıyaslama esasına ve yönelik olduğu amaca göre yapılan değerlendirme çeşitlerine yer verilmiştir.

Ertürk (1986:112) kullanılan kıyaslama esasına göre yapılan değerlendirmeyi kendi içinde ikiye ayırmıştır. Bunlar norma dayalı değerlendirme ile hedefe dayalı değerlendirmedir. Bunlara bağıl değerlendirme ve mutlak değerlendirme de denilebilir. Norma dayalı değerlendirmede bireyler birbiriyle kıyaslanır. Hedefe dayalı değerlendirmede ise öğrencilerin, gerçekleşmesi hedeflenen istendik özellikleri kazanıp kazanmadıklarını ortaya çıkarmak temel amaçtır. Yani norma dayalı değerlendirmede bağıl değerlendirme söz konusu iken hedefe dayalı değerlendirmede mutlak bir değerlendirme vardır.

Amaca yönelik yapılan değerlendirme üç başlık altında toplanır. Bunlar; tanılayıcı değerlendirme (diagnostic evaluation), biçimlendirici değerlendirme (formative evaluation) ve düzey belirleyici değerlendirme (summative evaluation) dir (Demirel, 2007:178; Ertürk, 1986:112):

Tanılayıcı değerlendirme, öğrencilerin programa başlamadan önce sahip oldukları bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerilerini tespit etmek için yapılan değerlendirmedir. Biçimlendirici değerlendirme, öğrencilerin program sırasında karşılaştıkları öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarıp gerekli önlemleri almak için yapılan değerlendirmedir. Düzey belirleyici değerlendirme ise, program sonunda öğrencilerin kazanmış oldukları davranış, özellik ve becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirmedir.

Bu üç değerlendirme çeşidini göz önünde bulunduran Tekin, değerlendirmenin amacını şu şekilde açıklamaktadır (Aktaran: Bilen, 2002:36).

Değerlendirme, öğretimin başlangıç noktasını saptamak ve öğretimi öğrenci düzeyine göre ayarlamak; öğretim sürüp giderken, her bir üniteye öğrenci

eksikliklerini ve güçlüklerini belirlemek, bu eksiklik ve yetersizliklerin giderilmesi bakımından gerekli önlemleri almak; programın öngördüğü hedeflere ulaşıp ulaşılmadığına bakarak öğrenci, öğretmen ve uygulanan programa ilişkin yargıda bulunmaya hizmet edecek verileri toplamak amacıyla yapılır.

Buraya kadar anlatılan değerlendirme çeşitlerinde genellikle öğrenci değerlendirmeleri üzerinde durulmuştur. Ancak eğitim sistemimizin etkililiğini belirlemede öğrenci değerlendirmesinin yanı sıra programların da değerlendirilmesi bir gerekliliktir.

Program değerlendirmenin de birçok tanımı yapılmıştır. Cronbach, Stufflebeam ve Mc Donald program değerlendirme için şu tanımlamaları yapmışlardır (Aktaran: Kaya, 2002:255-256):

Cronbach'a göre program değerlendirme, eğitim programı hakkında karara varmak için bilgi toplama ve bilgiyi kullanmadır. Stufflebeam'a göre, fikir ileri sürmek ve karar vermek için gerekli bilgilerin sağlanmasının, kullanılmasının ve tanımlanmasının yöntemidir. Mc Donald'a göre program değerlendirme ise belli bir program için gerekli bilgileri elde etmede kullanılan yöntemdir.

“Program değerlendirme, gözlem ve çeşitli ölçme araçları ile eğitim programlarının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkililiğinin işaretçileri olan ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve programın etkililiği hakkında karar verme sürecidir” (Erden, 1998:10).

Program değerlendirmeye ilişkin tanımlar dikkate alındığında program değerlendirmenin temel amacının, eğitim programlarının etkililiği hakkında yargıda bulunmak ve programdaki aksaklıkların, programın hangi öge ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzeltmelerin yapılmasına olanak sağlamak olduğu ortaya çıkmaktadır (Erden, 1998:9).

Eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin farklı yaklaşımlar vardır. Ertürk (1986:114–116), bu yaklaşımları altı grupta toplamıştır. Bunlar;

“Yetişek tasarısına bakarak yapılan değerlendirme, tasarlanmış olan programın, program geliştirme esaslarına uygun olarak yapıp yapılmadığını ortaya koymaya yöneliktir. Ortama bakarak yapılan

*değerlendirmede programda öngörülen uyarıcıların, gerçek eğitim ortamındaki uyarıcılarla ne derece örtüştüğüne bakılır. **Başarıya bakarak yapılan değerlendirme**, yapılan sınavlarda öğrencilerin elde ettiği başarıya, yani kazandığı davranışlara bakılarak yapılır. **Erişiyeye bakarak yapılan değerlendirmede** öğrencilerin programa girişteki davranışları ile çıkıştaki davranışları arasındaki farka bakılır. **Öğrenmeye bakarak yapılan değerlendirme** erişiyeye ilaveten, öğrencilerde oluşan istenmedik öğrenmeleri, ters gelişmeleri, beklemeyen öğrenmeleri de inceleme konusu yapar. **Ürüne bakarak yapılan değerlendirme** ise erişiyeye ağırlık verilerek yapılan bir değerlendirmedir.”*

Yukarıda adı geçen değerlendirme yaklaşımları bir programın değerlendirilebilmesi için tek başına her zaman yeterli değildir. Bu yaklaşımların yetersiz kalacağı durumlar vardır. Yetişek tasarısına bakarak yapılan değerlendirme, sadece programın program geliştirme esaslarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı hususunda bilgi verir. Oysa gerçek program tasarısı ile aynı olamaz. Bundan dolayı bu değerlendirme yaklaşımı program değerlendirmesinden çok bir tasarısı değerlendirmesi olur. Ortama bakarak yapılan değerlendirmede öngörülen uyarıcılar ile gerçek ortamdaki uyarıcılar birbirine uymayabilir. Ayrıca uyarıcılar öğrencilerin iç şartlarına göre de farklı anlamlar kazanacağından bu değerlendirme de program değerlendirmesinden çok bir ortam değerlendirmesi olur. Başarıya bakarak yapılan değerlendirmede öğrencilerin sınav başarılarını sağlayan davranışların programda kazanılıp kazanılmadığı belli değildir. Bunun için bu değerlendirmede programdan çok öğrenciyi değerlendirir. Erişiyeye bakarak yapılan değerlendirme, programın etkililiği hakkında karar vermek için kullanılması en doğru olan gibi gözükse de, erişiyeye programın değerlendirmesindeki tek geçerli unsur olmadığından programın değerlendirilmesi hususunda yeterli değildir. Öğrenmeye bakarak yapılan değerlendirme erişiyeye yanı sıra istenmedik öğrenmeleri ve erişiyeye yerine ortaya çıkan ters gelişmeleri de kapsayacağından her ne kadar ilk bakışta uygun gözükse de bu yaklaşımda da kapsam tam değildir. Son yaklaşım olan ürüne bakarak yapılan değerlendirme, bu altı değerlendirme yaklaşımları içerisinde program değerlendirmesi için en uygun olanıdır. Çünkü bu yaklaşımda öğrenci

davranışlarındaki değişmelerin yanı sıra diğer öğrenci ve öğretmen davranışları ile ortamdaki diğer tüm değişmeler de göz önünde bulundurulur (Ertürk, 1986:115-116).

Turgut (1985:106–113); değerlendirme yaklaşımlarını üç başlık altında toplayarak program değerlendirmeye başka bir yaklaşım getirmiştir. Bunlar; programına bakarak öğretimi değerlendirme, stratejisine bakarak öğretimi değerlendirme ve ürününe bakarak öğretimi değerlendirmedir.

Programına bakarak öğretimi değerlendirmede, hazırlanmış olan yazılı programın henüz uygulamaya konulmadan önce incelenerek değerlendirilmesi esastır. Bu değerlendirme şeklinde programın dört ögesi olan, hedef, içerik, öğrenme – öğretme süreci ile ölçme – değerlendirme ögeleri ayrı ayrı incelenir. Bu inceleme yapılırken program öğelerinde olması gereken bazı özellikler sorgulanır. Hedeflerin değerlendirilmesinde; “Hedefler, toplumun beklenti ve ihtiyaçlarına uygun mu?, Öğrenci ihtiyaçlarına uygun mu?, Konu alanının özelliklerine uygun mu?, Birbirleriyle tutarlı mı?, Gerçekleşebilecek nitelikte mi?, Hedef ifadeleri yeterince açık mı?” sorularına, içeriğin değerlendirilmesinde; “İçerik hedeflerle tutarlı mı?, Öğrenciler için anlamlı mı?, İçerikte yer alan bilgiler önemli, dayanıklı ve geçerli mi?, İçerikte yer alan bilgilerin sunulmuş sırası öğrenme ilkelerine uygun mu?” sorularına, öğrenme – öğretme sürecinin değerlendirilmesinde; “Kullanılan yöntemler etkili mi?, Öğretim programı ve günlük ders planları ile uygulama tutarlı mı?, Öğretmen davranışları öğretim ilkelerine uygun mu?, Öğrencilerin derse yönelik duyuşsal özellikleri olumlu mu?, Öğrenciler kendilerinden beklenen faaliyetleri yerine getiriyor mu?” sorularına, ölçme ve değerlendirme ögesinin değerlendirilmesinde ise; “Ölçme sonuçları geçerli mi?, Ölçme sonuçları güvenilir mi?, Ölçüt uygun mu?” sorularına cevap aranır (Erden, 1998:24-36). Sorulara alınan cevaplar doğrultusunda programın yeterli olup olmadığı konusunda karar verilmeye çalışılır. Bu yaklaşım Ertürk’ün yetişek tasarısına bakarak yapılan değerlendirme yaklaşımıyla uyumaktadır. Bu tarz bir değerlendirme yaklaşımı ile programın, program hazırlama mantığı doğrultusunda, yeterli olup olmadığı üzerine bir yargıya varılabilir ancak bu farazi olur. Çünkü program mükemmel dahi olsa uygulanması esnasındaki yanlışlıklardan dolayı öğretim hedefine ulaşmayabilir. Bunun yanı sıra

program kötü ve kusurlu bulunursa, uygulamaya konulmadan önce düzeltilebilir. Bu da programına bakarak öğretimi değerlendirme yaklaşımının bir yararadır.

Stratejisine bakarak öğretimi değerlendirmede, programlar gerçek ortamlarda uygulanır ve uygulama sonucunda gözlem, kayıt ve dereceleme araçlarıyla toplanan veriler yardımıyla değerlendirme yapılır. Bu değerlendirme yaklaşımına konu olan öğretim stratejisi, öğretim ortamı, öğretici araçlar, öğretmenin kontrolü sağlayıcı ve öğretici etkinlikleri, öğrencilerin öğrenme etkinlikleri ile öğrenmenin değerlendirilmesini içine almaktadır. Bu öğretim stratejileri de hedeflere ve konuya, öğrencilerin hazıroşluk düzeylerine, öğretmenin yeterliğine, programdaki öğretim süresine, maddi imkanlara uygunlukları ve hedef alınan davranışların oluşturulmasındaki etkililikleri açısından değerlendirilir. Bu değerlendirme ise ancak bu konuda yetişmiş gözlemcilerin profesyonel kanaatleri olur (Turgut, 1985:111).

Ürününe bakarak öğretimi değerlendirmede, programın başında belirlenen hedef davranışların, öğretim işlemleri sonucunda ne kadarının, ne derecede öğrenildiği belirlenmeye çalışılır. Bu yaklaşım için öğretimi tamamlanmış öğrencilerin öğrenme derecelerine bakılarak yapılan değerlendirme de denilebilir. Bu yaklaşımda değerlendirmenin odak noktası programdan veya işlemlerden öğrencinin davranışlarına kaymıştır. Dolayısıyla mezunların kalitesi de programın değerlendirilmesi için bir ipucu olarak kabul edilebilir (Turgut, 1985:111–112).

Yukarıda konu olan değerlendirme çeşitleri ile program değerlendirme yaklaşımlarının genel bir değerlendirilmesi yapılacak olursa şunlar söylenebilir:

Norma dayalı değerlendirme bir eğitim programının değerlendirilmesinde yeterli değildir. Çünkü program geliştirme açısından öğrencilerin birbirlerine göre olan durumları değil programın hedeflerini ne oranda gerçekleştirip gerçekleştiremedikleri önemlidir. Bundan dolayı eğitim programlarının değerlendirilmesinde hedefe dayalı değerlendirmenin önemi daha fazladır (Ertürk, 1986:112).

Amaca yönelik yapılan değerlendirme çeşitlerinin de her biri eğitim programlarının değerlendirmesi için gereklidir. Çünkü düzey belirleyici

değerlendirme ile tanılayıcı değerlendirmedeki bulguların farkına bakılarak programın değeri hakkında bir yargıya varılırken, biçimlendirici değerlendirme faaliyetleri ile de programın yeterli ve yetersiz yanları üzerine karar verilir (Ertürk, 1986:113). Bunlardan sadece birine göre yapılan değerlendirmede programın etkililiğine karar vermek yanıltıcı olabilir. Çünkü bu yaklaşımlar aynı bilgileri vermezken eşdeğer kullanışlılığa da sahip değillerdir (Akdağ, 2004:162).

Program değerlendirme yaklaşımlarının yanı sıra çok sayıda program değerlendirme modeli de vardır. Uşun (2009:1), yaptığı literatür taraması sonucu 36 tane program değerlendirme modeli tespit etmiştir.

Belli başlı program değerlendirme modelleri ise; “Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli”, “Metfessel – Michael Değerlendirme Modeli”, “Provus’un Farklar Yaklaşımı İle Değerlendirme Modeli”, “Stake’in Uygunluk – Olasılık Modeli”, “Stufflebeam’in Bağlam, Girdi – Süreç ve Ürün Modeli”, “Stufflebeam Toplam Değerlendirme Modeli”, “Eisner’in Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli” ve “Stake’in İhtiyaca Cevap Verici Program Değerlendirme Modeli”dir (Demirel, 2007:179-186):

Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli, R. Tyler tarafından 1933 – 1941 yılları arasında geliştirilmiştir ve hala günümüzde geçerliliğini korumaktadır. Bu model daha sonra geliştirilen birçok modelin de odak noktası olmuştur. Hedefe dayalı değerlendirme sürecinde aşağıdaki aşamalara yer verilir (Demirel, 2007:179-180):

1. *Programın hedeflerini belirleme*
2. *Hedefleri kazandırılmak istenilen özelliğe göre sınıflama*
3. *Hedefleri davranış cinsinden ifade etme*
4. *Hedefe ulaşıp ulaşılmadığını gösterecek durumu saptama*
5. *Ölçme tekniklerini geliştirme ya da seçme*
6. *Öğrencilerin davranış yeterlilikleri ile ilgili veriyi toplama*
7. *Elde edilen verilerle belirlenen hedefleri karşılaştırma*

Metfessel – Michael Değerlendirme Modeli, sekiz adımda açıklanmıştır (Demirel, 2007:180-181): Değerlendirme uzmanları;

1. *Eğitim dđnyasındaki üretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve sıradan vatandaşların dolaylı ya da doğrudan değerlendirmede yer alması sağlamalı,*
2. *Genelden özele doğru aşamalı olarak sıralanan hedeflerin yoğun paradigmasını geliştirmeli,*
3. *İkinci maddede oluşturulan özel hedefleri programda uygulanabilir bir biçime dönüştürmeli,*
4. *Belirlenen hedeflerin ışığında programın etkililiğini bireyler üzerinden ölçebilecek lme araçları geliştirmeli,*
5. *Programın uygulandığı sđrece, test ve diğer uygun araçları kullanarak dđzenli gözlemler yapmalı,*
6. *Toplanan bilgileri analiz etmeli,*
7. *Programı felsefi anlamda değerlendirebilmede kullanılabilir standartları ve değerleri açıklamalı,*
8. *Toplanan bilgilere dayanarak programın ileriye yönelik uygulanabilirliği konusunda öneriler geliştirmeli ve programın temellerinden olan genel hedefler, özel hedefler, yaşantılar ve araç-gereçlerin genel değerlendirmesi yapılmalıdır.*

Provus'un Farklar Yaklaşımı İle Değerlendirme Modeli, sistem yönetimi kuramına dayalı değerlendirmeyi dört bileşene ve beş evreye ayırır (Demirel, 2007:181-182):

Dört bileşen; program standartlarını belirleme, program edimini (performans) belirleme, edim ile standartları karşılaştırma ve edim ile standartlar arasında bir farklılığın olup olmadığını belirlemedir.

Beş evrede programın yeterliliği, belirlenen program standartlarıyla karşılaştırılır. Bu beş evre;

1. *Tasarım: Daha önce hazırlanan ölçütler ya da standartlar yönünden program tasarımının karşılaştırılmasını içerir.*
2. *Oluşturma: Olanaklar, yöntemler ve ğrenci davranışları olarak adlandırılan program öğeleri burada değerlendirilir.*
3. *Sđreler: Öğrenci ve personel etkinlikleri, işlevleri, ilişkileri bakımından değerlendirme yapılır.*

4. *Ürün-Sonuç: Orijinal hedefler göz önünde bulundurularak programın genel değerlendirilmesi yapılır.*
5. *Program çıktıları benzer program çıktılarıyla karşılaştırılır. Maliyet-yarar analizleri yapılır. Geliştirilen ve uygulanan yeni eğitim programının sonuçları, maliyeti karşılayıp karşılamadığı araştırılır.*

Stake'in Uygunluk – Olasılık Modeli, Robert Stake tarafından geliştirilmiştir. Stake değerlendirmenin, üç kategorideki bilgilerin elde edilmeden tamamlanmayacağını vurgular. Bu üç kategori şöyle açıklanabilir (Demirel, 2007:182-183):

Girdi: Öğrenme-öğretme süreci öncesi var olan her şey çıktıyı etkiler.

Süreç: Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci ve öğrenci-kaynak kişi arasında olan etkileşimdir.

Çıktı (Ürün): Akademik başarı, tutum ve beceri düzeyinde değerlendirme söz konusudur.

Stake'in modelinde tasarlanan ile gerçekleşen çıktının uygunluğuna bakılır.

Stufflebeam'in Bağlam, Girdi – Süreç ve Ürün Modeli'ne göre değerlendirmenin amacı, program hakkında karar verme yetkisine sahip olan kişilere bilgi vermektir. Program geliştirme sürecinde yetkililerin programla ilgili, dört alanda karar vermesi gerekir. Bunlar; planlama, yapılaştırma, uygulama ve yeniden düzenleme ile ilgili kararlardır (Demirel, 2007:183).

Bu kararlara dayanak olacak bilgilerin toplanması için programın dört farklı aşamasının değerlendirilmesi gereklidir. Bunlar ise; bağlam, girdi, süreç ve üründür. Stufflebeam'e göre değerlendirme, sürekli bir işlemdir (Demirel, 2007:183-184).

Stufflebeam Toplam Değerlendirme Modeli, bağlam, girdi, süreç ve ürün değerlendirmesini önerir. Stufflebeam bu dört değerlendirme türünün sonunda karar verme süreçleri olduğuna işaret eder. Bu model aynı zamanda planlama, yapılandırma, uygulama ve yeniden düzenleme diye tanımlanan dört tip karar verme aşamasını vurgular. Planlama ile ilgili kararlar bağlam değerlendirmesinden sonra alınır, yapılandırma ile ilgili kararlar girdi değerlendirilmesinden sonra başlatılır, uygulama ile ilgili kararlar süreç değerlendirmeyi takip eder ve yeniden düzenleme

ile ilgili kararlar ürün değerlendirmeden sonra verilir. Stufflebeam ve çalışma arkadaşları karar vermenin dört farklı oluşumda meydana geldiğine dikkati çekerler. Bunlar: çok bilgi ile küçük değişiklik; az bilgi ile küçük değişiklik; çok bilgi ile büyük değişiklik ve az bilgi ile büyük değişiklik (Demirel, 2007:184).

Eisner'in Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli, diğer modellerden farklı olarak niteliksel incelemeye ağırlık vermiştir. Program uygulandıktan sonra uzman kişiler tarafından programın niteliksel sonuçları ile ilgili bilgilerin elde edilmesi, bunların yorumlanması ve değerlendirilmesi gerekir.

Betimleme, yorumlama ve değerlendirme olmak üzere 3 boyutu vardır. Betimleme nitelikle ilgili, yorumlama uygulamayla ilgili, değerlendirme ise betimleme ve yorumlama sonuçlarına göre bir yargıya varmadır (Erden, 1998:14)

Stake'in İhtiyaca Cevap Verici Program Değerlendirme Modeli, Robert Stake tarafından yaygınlaştırılan bir modeldir. Bu modeli destekleyen program değerlendirme uzmanları, çıktılardan daha çok program etkinlikleri ve süreçler ile ilgilenir. Değerlendirmeci;

1. Programın öyküsünü anlatır.
2. Özelliklerini anlatır.
3. Müşterilerini ve personelini tanımlar.
4. Önemli konuları ve sorunları belirtir.
5. Başarılarını rapor eder.

Değerlendirmeci programın etkinliği ve içeriği ile ilgili plan geliştirmelidir (Demirel, 2007:186).

2.1.2. İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL YAPISI

Bilgisayar dersi için hazırlanan öğretim programlarının tarihsel gelişimine bakılacak olursa; geçmişten günümüze kadar ilköğretim okulları için hazırlanan bilgisayar dersi ile ilgili iki program olduğu görülür. İlköğretim okullarında bilgisayar eğitimine, Talim ve Terbiye Kurulu'nun 26.08.1998 tarih ve 180 sayılı kararı ile kabul edilen "İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (4–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı" ile 1999 – 2000 eğitim-öğretim yılında başlanmıştır. Ancak 2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni öğretim programları ile birlikte bilgisayar dersinin de programı yenilenmiştir. Yeni program olan "İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı" Talim ve Terbiye Kurulu'nun 28.08.2006 tarih ve 347 sayılı kararı ile 2006–2007 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur (MEB, 2006).

Yeni öğretim programının 1–3. sınıflara ait bölümü 2006–2007; 4–8. sınıflara ait bölümü ise 2007–2008 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Böylece 2007–2008 eğitim öğretim yılından itibaren eski öğretim programı uygulamadan kaldırılmıştır.

Yeni öğretim programının uygulanmaya başlanmasından bir süre sonra dersin adı da Bilgisayar Dersi yerine Bilişim Teknolojileri Dersi olarak değiştirilmiştir. 2010 yılında Talim Terbiye Kurulunun sitesinde de yayınlandığı üzere, "İlköğretim seçmeli **bilişim teknolojileri** (1–8.sınıf) dersinde, İlköğretim seçmeli **bilgisayar** (1–8. sınıflar) dersi öğretim programı uygulanır." ibaresi dersin adının değişmesine rağmen derste uygulanan öğretim programının adının değişmediğini göstermektedir (TTKB, 2010:5). Günümüzde dersin adı Bilişim Teknolojileri Dersi olarak geçtiğinden, programdan bahsederken "İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı" demeyi uygun görmekteyiz.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı, Bilişim Teknolojileri konusunda ilköğretim öğrencilerinde olması gereken becerilerin neler olması gerektiği konusu ile ilgilenmektedir (MEB, 2006:5).

2.1.2.1. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Vizyonu

Bilişim Teknolojileri dersi öğretim programının vizyonu; “geçmiş yaşantıları, bireysel farklılıkları ve olanakları ne olursa olsun bütün öğrencileri bilgisayar okuryazarı olarak yetiştirmenin yanında, bilişim teknolojilerini kullanırken etik ve sosyal değerler, tutumlar, güvenlik, sağlık, teknoloji okuryazarlığı konularını bilinçli olarak hayata geçirebilmelerini sağlamaktır" (MEB, 2007:12).

Yeni öğretim programlarının tamamında olduğu gibi, bilişim teknolojileri dersi öğretim programının da öğrencilerde olmasını amaçladığı beceriler şunlardır (MEB, 2006:5-6; MEB, 2007:13):

- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- Araştırma
- İletişim becerilerine sahip olma
- Problem çözme
- Karar verme
- Bilgi teknolojilerin kullanma
- Çok yönlü yeterli olma
- Grup içerisinde çalışabilme
- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma

2.1.2.2. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Temel Yaklaşımı

“Bilişim Teknolojileri dersi öğretim programı hazırlanırken yapılandırmacı yaklaşım temel alınmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın en önemli özelliği; öğrenenin bilgiyi yorumlamasına, anlamlandırmasına ve geliştirmesine fırsat vermesidir. Alışılmış yöntemde öğretmen bilgiyi verebilir ya da öğrenenler bilgiyi kitaplardan veya başka kaynaklardan edinebilirler. Ama bilgiyi algılamak, bilgiyi yapılandırmak ile eş anlamlı değildir. Öğrenen yeni bir bilgiyle karşılaştığında bilgiyi yorumlayarak anlamlandırır” (MEB, 2007:14).

Yapılandırmacı anlayışta öğrenme; var olan etkinliklerden oluşan ve yaşam boyu ilerleyen bir süreçtir. Yapılandırmacı anlayışa göre bilgi, yaşantılarını anlamlı hale getirmeye çalışan birey tarafından etkin olarak yapılandırılır (Yurdakul, 2007:41). Yapılandırmacı anlayışa göre önemli olan öğrenme değil; öğrenmeyi öğrenmedir. Yapılandırmacılığın bu en temel özelliği göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin öğretmene bağımlı olmadan, kendi başına öğrenmesini sağlamanın amaç olması görülmelidir. Bu amaca ulaşılabilmesi için de, bir takım araçların kullanılması gerekecektir. Öğrencinin bu aşamada, bilişim teknolojileri etkin şekilde kullanabilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Değişen ve gelişen teknolojinin takip edilmesi, bilgiye çok kısa sürede kolayca ulaşmayı sağlayacaktır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim sistemlerinde Bilişim Teknolojileri'nin gelişimine bakıldığında dört farklı aşamadan geçtikleri görülmektedir. Bu dört gelişim aşamasını tanışma, uygulama, yaygınlaştırma ve dönüştürme aşamaları olarak adlandırabiliriz. Bu aşamalar şu şekilde özetlenebilir (MEB, 2006:6-7):

2.1.2.2.1. Tanışma Aşaması

Bu aşamada okullara bağış ya da diğer yollarla donanım ve yazılım alınır, bununla beraber Bilişim Teknolojileri'nin okul yönetiminde nasıl kullanılacağı konusunda araştırma yapılmaya başlanır. Okullar bu aşamada geleneksel ve öğretmen merkezli eğitim uygulamalarına devam ederler. Sadece öğretim programları içerisinde temel Bilişim Teknolojileri becerilerine ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır.

2.1.2.2.2. Uygulama Aşaması

Bu aşamada, Bilişim Teknolojileri kullanımının öğrenmeye olumlu etki yaptığının anlaşılması üzerine okul yönetiminde ve öğretim programları içerisinde Bilişim Teknolojileri kullanılmaya başlanır. Ancak hala öğretim ortamı büyük ölçüde kontrol edilmektedir.

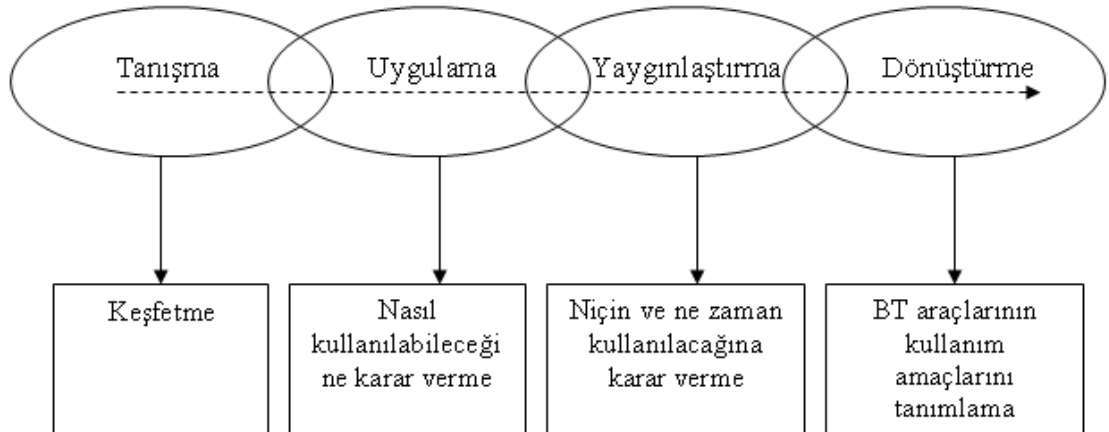
Bu aşamadaki okullar değişik konu alanlarında Bilişim Teknolojileri'ni daha yaygın kullanmak amacıyla bazı yazılım ve araçları kullanabilecek şekilde öğretim programlarını değiştirmeye başlamışlardır.

2.1.2.2.3. Yaygınlaştırma Aşaması

Bu aşamadaki okullar Bilişim Teknolojileri’ni öğretim programlarıyla bütünleştirmeyi başarmışlar ve okullarının laboratuvarlarında, sınıflarında ve yönetim birimlerinde bilgisayarlı uygulamaları yaygın olarak kullanmaya başlamışlardır. Öğretmenler, Bilişim Teknolojileri’ni kullanarak kendi üretkenlik ve profesyonel gelişmelerine katkı yapmaktadırlar. Öğretim programları mesleki uygulama alanlarında gerçek hayat problemlerinin çözüm önerilerine katkı yapacak şekilde değişime uğramıştır.

2.1.2.2.4. Dönüştürme Aşaması

Bu aşamadaki okullarda ise Bilişim Teknolojileri’nin yaygın kullanımı artık okulların kendini yenilemesi için yaratıcı etkisini göstermeye başlamıştır. Bilişim Teknolojileri günlük hayatın görünen bir parçası haline gelmiştir. Öğretim programları artık öğrenci merkezli olmuştur ve konu alanlarında gerçek hayat problemlerinin çözümü ile uğraşmaktadır. Bilişim Teknolojileri ayrı bir alan olarak profesyonelce öğretilmekte ve bütün mesleki alanlarla bütünleşebilmektedir. Okullar kendi toplumlarının öğrenme merkezleri haline dönüşmüşlerdir.

Şekil 2. BT’nin Gelişim Aşamaları ve Öğrenme Sürecinde Geçirilen Aşamalar

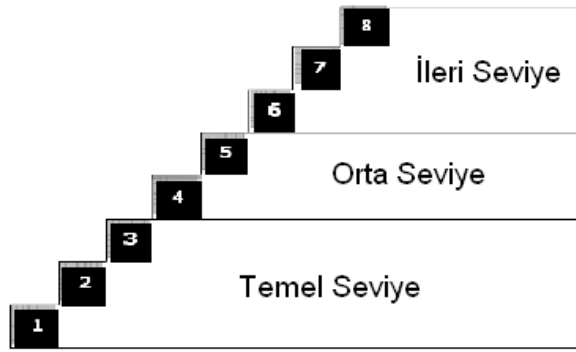
“Bilişim Teknolojileri ile öğrenme sürecinde geçirilen aşamalar incelendiğinde Türkiye’deki bilgisayar eğitimi “yaygınlaştırma” aşamasında

bulunmaktadır. Öğrencilerin bilgisayarı etkin bir şekilde kullanabilmesi, problem çözebilmesi, çözümlerinin ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşabilmesi, bilgisayarı öğrenmekten zevk alması ve gerçek hayata uyarlayabilmesi bilişim teknolojileri dersinin ana amaçları arasındadır” (MEB, 2007:15).

2.1.2.3. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programında Basamak ve Seviyeler

Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı basamaklı olarak hazırlanmıştır. Bu basamaklar da üç seviye şeklinde düzenlenmiştir. Basamaklar ve seviyeler arasındaki ilişki aşağıdaki gibidir (MEB, 2007:16):

Şekil 3. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı Basamak Seviye İlişkisi

“Bu basamaklar sınıfları değil, düzeyleri göstermektedir. Örneğin 4. sınıfta ilk kez bilgisayar dersini alan öğrencinin düzeyi “1. basamak”tır. Ancak öğrenci, bu düzeyi daha büyük bir yaşta aldığı için daha kısa sürede tamamlayacaktır. Sınıfın durumuna göre bir eğitim öğretim yılı içinde birden fazla basamak işlenebilir. Bu da programın sarmal yapısını göstermektedir” (MEB, 2007:16).

2.1.2.4. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları

Öğrenme alanı; aynı konunun ardışık eğitim basamaklarında genişletilerek verilmesini amaçlayan, sınıf seviyelerine göre değişiklik ve aşamalılık gösteren ilgili konuların bir arada verildiği bir yapıdır (TTKB). Bilişim Teknolojileri Dersi

Öğretim Programı, genel olarak üç öğrenme alanını içerecek şekilde oluşmuştur (MEB, 2007:16):

- Temel İşlemler ve Kavramlar
- Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı
- Bilişim Teknolojilerinde İleri Uygulamalar

“Bu üç öğrenme alanının yanı sıra öğrencilerin bilişim teknolojileri konusundaki bilimsel gelişmelerine yardımcı olması ve bilişim teknolojilerinin kullanımı sırasında uymaları gereken sosyal değerleri göz önüne alan aşağıdaki iki öğrenme alanına ait kazanımlar bütün programa dağıtılmıştır” (MEB, 2007:16):

- Bilişim Teknolojilerinde Bilimsel Süreç
- Bilimsel Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler

Bu beş öğrenme alanı, bütün programın içerisine sarmal bir yapı ile dağıtılmıştır. Amacı, bilişim teknolojileri konusunda yeterli bilgilerle donanmış öğrencilerin yetiştirilmesini sağlamaktır. Bu öğrenme alanları da kendi içinde alt öğrenme alanların oluşmaktadır. Bunlar (MEB, 2007:16-17);

2.1.2.4.1. Temel İşlemler ve Kavramlar

Bu öğrenme alanı Bilişim Teknolojileri'nin günlük hayattaki kullanımı için gerekli olan temel kavramların öğretilmesini kapsamaktadır. Alt öğrenme alanları olarak Bilişim Teknolojileri'nin temel kavramları, teknolojinin doğası ve rolü, sağlık ve güvenlik, bilgisayar okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve bilişim güvenliği yer almaktadır.

2.1.2.4.2. Bilişim Teknolojileri'nin Kullanımı

Bu öğrenme alanında alt öğrenme alanları olarak resim programı, kelime işlemci, elektronik çizelge, veri tabanı, sunu programı, çoklu ortam uygulamaları, iletişim ve masaüstü yayıncılık yer almaktadır.

2.1.2.4.3. Bilişim Teknolojileri'nde İleri Uygulamalar

Bu öğrenme alanında ise alt öğrenme alanları olarak programlamaya giriş, nesne tabanlı programlama ve web tasarımı yer almaktadır.

2.1.2.4.4. Bilişim Teknolojileri'nde Bilimsel Süreç (BTBS)

Bu öğrenme alanında Bilişim Teknolojileri konusunda temel bilgi ve becerileri kazanmış olan bireylerin bu teknolojileri kullanarak diğer alanlarda nasıl çözüm üretebilecekleri konusunda gerekli becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir. Bilişim Teknolojileri doğası itibariyle daha çok yaparak yaşayarak öğrenilen ve kullanılan bir alan olduğu için temel işlemler ve kavramlardan başlayarak öğrencilerin gruplar hâlinde gerçek hayatla ilgili problemlere proje tabanlı çözüm üretmeleri amaçlanmıştır.

2.1.2.4.5. Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler (BTESD)

Bilişim Teknolojileri'nin temel kullanım alanı olarak bilgiye erişim ve iletişim konusunda öğrencilerin uyması gereken etik ve sosyal değerlere yönelik temel beceriler kazandırılmaya çalışılmıştır.

2.1.2.5. Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı'nın Uygulama Süreci

Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programında, programın uygulanmasına ilişkin ilke ve açıklamalar yer almaktadır. Aşağıda bu ilke ve açıklamalar sıralanmıştır (MEB, 2007:13-14):

- *Program, basamaklı seviye olarak hazırlandığından sınıf düzeyleri belirlenerek sınıf için uygun olan basamaktan öğretime başlanır.*
- *Öğretmen kılavuz kitabı ile birlikte 2 adet CD-ROM verilmiştir. CD-ROM'ların birinde öğrencilerin ders işlenişinde uygulayacağı etkinlikler, diğerinde ise öğrenci çalışma kitaplarının elektronik hâli yer almaktadır.*
- *Çalışma kitaplarında ve öğretmen kılavuz kitabında referans gösterilen CD-ROM etkinlikleri ders öncesinde öğrenci bilgisayarlarına yüklenir. Yeri geldiğinde bu etkinlikler bilgisayar üzerinde öğrencilere uygulanır.*
- *İhtiyaç hâlinde, CD-ROM'dan diğer basamaklardaki çalışma kitaplarında yer alan etkinliklere de ulaşılabilir.*

- *Program etkinlik tabanlı olduğu için dersler etkinliklere dayalı olarak işlenmelidir. Öğretmen, kitaplardaki etkinliklere bağlı kalmak zorunda değildir. Bu etkinlikleri temel alıp geliştirebileceği gibi başka etkinlikler de üretilip uygulayabilir.*
- *Ünitelere ayrılacak süreler, öğrenci seviyesine ve ortama göre ders öğretmenlerince belirlenir.*
- *Öğrenci düzeyi ve çevre etkenleri dikkate alınarak öğrenme-öğretme etkinliklerinde birbirleriyle bağlantılı olan kazanımlar birlikte işlenebilir.*
- *Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci düzeyine, eğitim ortamına ve çevre etkenlerine göre öğrencilerin aktif olduğu öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri kullanılır.*
- *Kazanımların gerçekleşmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanır.*
- *Her kazanım için bir sınıf-okul içi veya okul dışı etkinlik yapma zorunluluğu vardır. Öğretmen, her kazanımı alternatif etkinlikler ile (aile etkinlikleri, farklı zekâ alanlarına dönük etkinlikler vb.) desteklemeye özen göstermelidir.*
- *Bilişim teknolojileri ile ilgili programda belirtilen kavramlar ve beceriler hakkında, kazanım sırası geldikçe o yaş grubu öğrencisi için gerekli bilgiler, etkinlikler yoluyla verilmelidir.*
- *Öğrenciler kendi kendilerine değerlendirmelerde bulunmaya özendirilir.*
- *Her etkinlik sonunda bir sonraki etkinlik için gerekli hazırlıklar (araç-gereç hazırlığı, araştırma, görüşme ve röportajlar, yararlanılabilecek kaynaklar vb.) hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.*
- *“Bilişim Teknolojilerinde Bilimsel Süreç” ve “Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler” ile ilgili kazanımlar sırası geldikçe etkinlikler yoluyla verilmelidir.*

- *Her ünite sonunda değerlendirme etkinlikleri verilmelidir. Ünite sonu değerlendirme etkinlikleri ünitenin tüm kazanımlarını kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.*
- *İşlenen her basamak ile ilgili proje veya performans ödevi yapılmasına özen gösterilmelidir.*
- *Dersin verimli işlenebilmesi için laboratuvar ortamında ve projeksiyon cihazı eşliğinde sunulması gerekir.*
- *Bilgisayar laboratuvarında bulunan bilgisayarların birbirine bağlı olması gerekir.*
- *İnternet ile ilgili ünitelerin işlenmesi esnasında laboratuvarında İnternet bağlantısının olması gerekir.*
- *Bilgisayarı ve çevre birimlerini tanıtırken öğrencilere, mümkün olduğunca her donanım biriminden bir örnek gösterilir.*
- *Seçmeli dersler notla değerlendirilemeyeceği için bilişim teknolojileri dersinin ölçme değerlendirme süreci, performans ödevi, proje vb. ürüne dönük etkinliklerle gerçekleştirilmelidir. Bu ürünler portfolyo değerlendirmesi esas alınarak her öğrencinin kendine ait dosyasında tutulacaktır.*
- *Öğretmen yılsonunda geldiği noktayı belirten bir rapor hazırlamalıdır. Bu rapor okul yönetimi tarafından korunarak bir sonraki yıl öğrencilerin seviyesinin belirlenmesinde kullanılmalıdır.*
- *Öğrencilere “Bilişim Teknolojileri Becerileri (BTB)” seviyelerine göre “Bilişim Teknolojileri (BT) Belgesi” verilebilir.*

2.1.2.6. Bilişim Teknolojileri Becerilerinin Seviyelere Göre Performans Göstergeleri

Programın uygulanması sırasında öğrenme alanları temel, orta ve ileri olarak üç seviyeye ayrılmıştır. Her üç seviye için Bilişim Teknolojileri Becerileri belirlenmiş ve programa 8 basamak olarak paylaştırılmıştır. Temel, orta ve ileri

seviyeleri tamamlayan öğrencilerin aşağıdaki becerilere sahip olması beklenmektedir (MEB, 2006:14-16):

Temel seviyeyi (bir, iki ve üçüncü basamağı) tamamlayan öğrencilerin sahip olması gereken beceriler şunlardır:

- *Bilgisayarları, giriş birimlerini (örneğin fare, klavye vb.) ve çıkış birimlerini (örneğin monitör, yazıcı vb.) kullanabilmelidirler.*
- *Yönlendirilmiş veya bağımsız öğrenme aktiviteleri için gerekli olan çeşitli medya ve teknoloji kaynaklarını kullanabilmelidirler.*
- *Yaş seviyelerine uygun ve doğru terminolojiyi kullanarak teknoloji hakkında iletişim kurabilmelidirler.*
- *Öğrenmeyi desteklemek için gelişim seviyelerine uygun çoklu ortam kaynaklarını (örneğin etkileşimli elektronik kitaplar, eğitimsel yazılımlar, orta düzeyde çoklu ortam ansiklopedileri) kullanabilmelidirler.*
- *Sınıf içerisinde teknolojiyi kullanırken arkadaşları ile iş birliği ve dayanışma içerisinde çalışabilmelidirler.*
- *Teknolojiyi kullanırken yaş seviyelerine uygun olumlu, sosyal ve etik açıdan uygun davranışlar göstermelidirler.*
- *Teknoloji sistemleri ve yazılımlarını sorumluluk duygusu içinde kullanabilmelidirler.*
- *Öğretmenlerinin, aile bireylerinin ve arkadaşlarının yardımıyla yaş grubu özelliklerine uygun materyaller hazırlayabilmelidirler.*
- *Teknoloji kaynaklarını yaş seviyelerine uygun bir şekilde (örneğin bulmacalar, mantıksal düşünme programları, yazma araçları, çizim araçları) problem çözme, iletişim, düşünce ve fikirlerin paylaşımında kullanabilmelidirler.*
- *Öğretmenlerinin, aile üyelerinin ve/veya arkadaşlarının desteğiyle Bilişim Teknolojileri'ni kullanarak bilgi toplayabilmeli ve diğer insanlar ile iletişim kurabilmelidirler.*

Orta seviyeyi (dört ve beşinci basamağı) tamamlayan öğrencilerin sahip olması gereken beceriler şunlardır:

- *Klavye ve diğer giriş/çıkış birimlerini (gerektiğinde uyarlanmış araçları) etkili ve başarılı bir şekilde kullanabilmelidirler.*
- *Teknolojinin günlük yaşamdaki genel kullanımının avantaj ve dezavantajlarını tartışabilmelidirler.*
- *Teknoloji ve bilginin sorumluluk duygusuyla kullanımına bağlı temel meseleleri tartışabiliyor ve uygunsuz kullanıma dair kişilere düşen görevleri tarif edebiliyor olmalıdırlar.*
- *Genel amaçlı üretim araçlarını ve çevresel birimleri kişisel üretkenliği artırmak, beceri eksikliklerini gidermek ve müfredat boyunca öğrenmeyi kolaylaştırmak için kullanabilmelidirler.*
- *Teknoloji araçlarını (çoklu ortam yazılımı, sunum, web araçları, dijital kameralar, tarayıcılar vb.) kişisel ve kolektif yazım araçlarını, iletişim aktivitelerini sınıftaki ve sınıf dışındaki öğrenciler için bilgi kaynağı yaratma ve yayımlama amacıyla kullanabilmelidirler.*
- *Bireysel ve bağımsız öğrenme çerçevesinde uzaktaki bilgiye ulaşmak, başkalarıyla haberleşmek ve kişisel ilgi alanlarını geliştirmek için Bilişim Teknolojileri araçlarını verimli biçimde kullanabilmelidirler.*
- *Sınıf içi ya da sınıf dışındaki öğrenciler için materyal ya da çözüm geliştirme amacıyla iletişim araçlarını ve çevrim içi kaynakları (e-posta, çevrim içi tartışmalar, web ortamı vb.) kolektif sorun-çözme etkinliklerinde kullanabilmelidirler.*
- *Teknoloji kaynaklarını (hesap makineleri, veri toplama araçları, videolar, eğitim yazılımları vb.) problem çözme, kendi kendine öğrenme ve etkin öğrenme etkinlikleri için kullanabilmelidirler.*
- *Çeşitli durum ve problemleri çözmek için hangi teknolojinin faydalı olacağını belirleyerek uygun teknoloji kaynaklarını seçebilmelidirler.*
- *Elektronik bilgi kaynaklarının etkinliği, güvenilirliği, uygunluğu, çok yönlülüğü ve eğilimleri değerlendirebilmelidirler.*

İleri seviyeyi (altı, yedi ve sekizinci basamağı) tamamlayan öğrencilerin sahip olması gereken beceriler şunlardır:

- *Günlük kullanım sırasında karşılaşılabilecekleri yazılım ve donanım sorunlarını tanımlayıp çözüme stratejilerini uygulayabilmelidirler.*
- *Bilgi teknolojilerindeki şu anda var olan değişikliklerden haberdar olduğunu ve bu değişikliklerin çalışma hayatındaki etkilerini tanımlayabilmelidirler.*
- *Bilgi ve teknolojiyi kullanırken yasal ve etik davranışlar sergileyebilmeli ve yanlış kullanımın sonuçlarını tartışabilmelidirler.*
- *Öğrenmeyi ve araştırmayı desteklemek amacıyla içeriğe uygun araçlar, yazılımlar, simülasyonlar (örneğin çevre ile ilgili araştırmalar, grafik çizim, programlama araçları, web tasarım araçları vb.) kullanabilmelidirler.*
- *Üretkenlik/çoklu ortam ve yardımcı araçları, kişisel üretkenliği, grupta iş birliği yeteneğini desteklemek ve müfredatı baştan sona öğrenebilmek için kullanabilmelidirler.*
- *Sınıf içindeki ve sınıf dışındaki kişilere müfredat kavramlarını gösteren ve iletebilen materyaller (örneğin web sayfaları vb.) tasarlayabilmeli, geliştirebilmeli, yayımlayabilmeli ve sunabilmelidirler.*
- *Sınıf içindeki ve sınıf dışındaki kişiler için müfredatla ilgili sorunları, olguları ve bilgileri tanımlayıp bunların çözümü için sınıf arkadaşları ve uzmanlarla iletişim araçlarını kullanarak ilişki kurabilmelidirler.*
- *Değişik görevleri başarmak ve problemleri çözmek için uygun araçları ve teknolojik gereçleri seçip kullanabiliyor olmalıdırlar.*
- *Öğrenme ve problem çözmeye yönelik pratik uygulamalar geliştirebilmeli ve bunların yazılım, donanım ve iletişim ile ilgisini anlayabilmelidirler.*
- *Gerçek dünya problemleri ile ilgili elektronik bilgilerin doğruluk, ilişkili olma, uygunluk, bütünlük (eksiksiz ve tam) ve ön yargı içerip içermediğini araştırıp değerlendirebilmelidirler.*

2.1.2.7. Bilişim Teknolojileri Dersinde Kullanılabilecek Ölçme – Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri

Ölçme, bir özellik veya oluşumun niceliğini belirleme işlemidir. Değerlendirme ise, ölçmenin bize verdiği niceliğe bakarak, bu niceliğin yeterli olup olmadığına karar verme sürecidir (Yıldırım, 1980).

Berberoğlu'na göre, eğitim ve öğretim etkinliklerinin vazgeçilmez parçası öğrencilerin değerlendirilmesidir. İyi bir ölçme değerlendirme süreci, öğrencinin gelişimini farklı boyutlarda ele alan bir süreçtir. Bu boyutların her biri kendi içinde çeşitlenen ve farklı teknikleri gerektiren süreçleri içerir (MEB, 2007:20).

MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde "Seçmeli dersler ile rehberlik ve sosyal etkinlikler notla değerlendirilmez ancak karnede ve diğer belgelerde gösterilir." ifadesi yer almaktadır. Buna göre bilişim teknolojileri dersi seçmeli ders olarak programda yer aldığından bu ders notla değerlendirilmemektedir.

Bilişim Teknolojileri Dersi için uygun görülen, ölçme ve değerlendirmede kullanılan teknikleri, geleneksel ve yeni teknikler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Geleneksel teknikler; çoktan seçmeli testler, doğru-yanlış soruları, eşleştirme soruları, tamamlama (boşluk doldurma) soruları, kısa cevaplı yazılı yoklamalar ile uzun cevaplı yazılı yoklamalardan oluşur. Yeni teknikler ise performans değerlendirme, kavram haritaları, dereceli puanlama anahtarı (rubric), kontrol listeleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme, proje ve dijital ürün dosyasıdır (MEB, 2006:27; MEB, 2007:20-23).

2.1.3. İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 4. BASAMAĞI

Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda en çok işlenen basamağın 4. basamak olduğu tespit edilmiştir. Daha doğru sonuçlara ulaşmak ve geçerli bir çalışma yapabilmek için çalışmanın sınırlandırılmasının faydalı olacağı düşünüldüğünden, çalışmayı bir basamakla sınırlamaya ve bu basamağın da 4. basamak olmasına karar verilmiştir. Bu nedenle bu bölüm içerisinde 4. basamağın da tanıtılmasına gerek duyulmuştur.

Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı 4. Basamağı 16 konunun yer aldığı 5 ünite, 21 kazanım, kazanımlarla ilgili etkinlikler ve önerilen ölçme-değerlendirme tekniklerinden oluşmaktadır.

Programın temel öğelerini kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutu oluşturur (Demirel, Seferoğlu & Yağcı, 2004:6). 4. basamağın tanıtımı da bu dört temel öge dikkate alınarak yapılmıştır.

2.1.3.1. Kazanımlar

4. Basamakta yer alan 21 kazanım maddesi, bölüm numaralarıyla birlikte, aşağıda listelenmiştir (MEB, 2006:73-77):

- 1.1. Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.
- 1.2. Çalışmalarını düzenlemek için işletim sisteminin özelliklerini kullanır.
- 1.3. Günlük kullanımda oluşan rutin donanım ve yazılım problemlerini belirler ve gerekli stratejileri uygulayarak çözer.
- 1.4. Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler.
- 2.1. Bilgisayardaki görevleri gerçekleştirmenin birden fazla yolu olduğunu fark eder.
- 2.2. Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler.
- 2.3. Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur ve düzenler.
- 3.1. Bilginin sunulması için kelime işlemci programının yeterli olmadığını fark eder.
- 3.2. Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.
- 3.3. Hazırladığı sunuya amacına yönelik olarak görsel eklemeler yapıp zenginleştirir.
- 3.4. Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir.
- 3.5. Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.
- 4.1. Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder.
- 4.2. İnternet veya elektronik bir kaynaktan ulaştığı verileri uygun dosya ve klasörlere kaydederek düzenler.

4.3. İşbirliğine dayalı projeler için e-posta kullanır.

4.4. Bilgisayardaki bilgilerine yönelik çeşitli kaynaklardan gelebilecek tehditlere karşı önlemler alır.

4.5. Verilen bir araştırma ya da problem durumu ile ilgili topladığı bilginin geçerliliğini farklı kaynaklardan kontrol eder.

4.6. Gelecekteki iletişim teknolojilerinin olası etkisi ve olası gelişimiyle ilgili sonuçlar çıkarır.

5.1. Düzenli olarak bilgi depolama ve toplamanın, sorulara cevap bulmada yardımcı olduğunu anlar.

5.2. Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir.

5.3. Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar.

2.1.3.2. İçerik

Her alan içindeki ana konular, öğrenme alanına ilişkin üniteleri işaret eder. Ünitelerin öğrenme alanlarına dayalı olarak belirlenmesi öğrencilerde konulara ilişkin anlayış ve bilgi edinilmesini sağlarken, önemli beceri ve tutumların gelişimini de planlar (TTKB). 4. Basamağı oluşturan 5 ünite aşağıda listelenmiştir (MEB, 2006:73-77):

1. Bilgisayar Sistemi

2. Tablo Oluşturma

3. Bilgilerimi Sunuyorum

4. Bilgilerimi Paylaşıyorum

5. Veri Topluyorum

4. Basamağı oluşturan konular, ilgili ünite numaralarıyla birlikte, aşağıda listelenmiştir:

1.1. Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)

1.2. Bilgisayardaki Dizin Yapısı

1.3. Ara Komutu

1.4. Donanım ve Yazılım Problemleri

1.5. Algoritma Mantığı

2.1. Kısa Yol Tuşları

2.2. Kelime İşlem Programında Simge Ekleme ve Paragraf Ayarları

2.3. Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma

3.1. Sunu Programına Giriş

4.1. Ağda Dosya Paylaşma

4.2. İnternette Dosya İndirme (Download)

4.3. E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)

4.4. İnternette Güvenlik Kuralları

4.5. Bilgisayar Virüsleri

4.6. İnternetin Tarihsel Gelişimi

5.1. Veri Tabanı Programına Giriş

2.1.3.3. Öğrenme – Öğretme Süreci

Program etkinlik tabanlı olduğu için öğrenme – öğretme süreci ağırlıklı olarak etkinliklerin uygulanmasıyla geçmektedir. Programda yer alan etkinlikler, ilgili oldukları kazanım numaralarıyla birlikte, aşağıda listelenmiştir (MEB, 2006:73-77):

1.1. İnsan vücudunun basit olarak nasıl çalıştığı sorulur. Kalbin önemi vurgulanır. Bilgisayarda kalp işlevini gören birimin anakart olduğu belirtilir ve kısaca anakart açıklanır. İnsan beyninin nasıl çalıştığı hakkında konuşulur. Bilgisayarda bu işlemi hangi birimin yaptığı tartışılarak merkezi işlem birimi açıklanır. İnsanda bulunan belleğin bilgisayarda da bulunduğu belirtilerek rastgele erişimli bellek (RAM) açıklanır.

1.2. Öğrencilere dinazorların yaşamıyla ilgili bilgiler içeren karışık sayfalar dağıtılır. Bu sayfalardaki bilgilerle ilgili sorular sorulur ve cevapları bulmaları istenir. Düzensiz ve yapılandırılmamış bir ortamda bilgi aramanın zorlukları tartışılır. Bilgisayarda bilgilerin düzenli olarak tutulması için nasıl bir yapıya sahip olması gerektiği sorularak beyin fırtınası yapılır. Dosya ve klasör oluşturma işlemleri hatırlatılarak öğrenciler gerekli uygulamaları yaparlar.

1.3. ve 1.4. Drama yöntemi: Yazıcının güç ve bağlantı kabloları çıkarılır. Kâğıt tepsi boşaltılır. Bir öğrenci seçilir ve rol gereği bu öğrenci yazıcıdan

çıktı alamamaktadır. Bu öğrenci diğerlerinden yardım ister. Söz alarak bu problemin çözümüne yönelik önerilerde bulunurlar. Uygun önerilerde bulunan öğrenciler yazıcının başına gelerek çıktı almaya çalışırlar.

2.1. Öğrenciler bir dosya oluştururlar. Her öğrenci oluşturduğu dosyayı nasıl oluşturduğunu adım adım yazarak sınıfta okur. Dosya oluşturmanın farklı yolları üzerine konuşulur.

2.1. Öğrencilerden olimpiyat oyunlarıyla ilgili araştırma yaparak bulduklarını bir belgede derlemeleri istenir. Bu belgenin dört köşesine olimpiyat oyunlarının logosunu yerleştirmeleri istenir. Bu sırada kopyala-yapıştır işleminin farklı yolları gösterilir. Öğrenciler oluşturdukları belgeleri farklı yollarla kaydederler. Kopyalama sırasında sayfanın başına ve sonuna hareket ederken hem fare hem de klavye kullanırlar. Bu işlemlerin farklı yollarla yapılsa da aynı sonuca ulaşılabileceği tartışılır.

2.2. ve 2.3. Öğrenciler internet, TV, gazete vb. kaynaklardan Ankara ve Antalya'nın 3 günlük hava tahminlerini alarak kelime işlemcide bir tabloya bu verileri girerler. Hava sıcaklıklarının birimi olarak °C kullanacakları belirtilir. Bu iki ildeki hava sıcaklıkları üzerine her il için bir paragraftan oluşan yorumlarını yazarlar. Kelime işlemcide paragraf ayarlarını kullanarak gerekli düzenlemeleri yaparlar. Oluşan belgenin çıktısını alırlar.

2.3. Öğrencilerden buldukları çevredeki hayvanları ve bitkileri araştırmaları istenir. Kelime işlemcide tablo oluşturarak, buldukları bilgileri bu tabloya girmeleri istenir. Örneğin ayak sayısı, yaşam alanları, beslenme türleri vb.

3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ve 3.5. Öğrenciler Atatürk'ün yaşamı ve yaptığı devrimlerle ilgili araştırma yaparlar. Buldukları bilgileri kelime işlemcide yazarlar. Yazdıklarını sunuya aktarırlar, buldukları resimleri kopyalayıp sunuya eklerler. Uygun slayt tasarımını uygulayarak hazırladıkları sunuyu sınıfta sunarlar.

4.1. Öğrencilere okudukları bir kitapla ya da izledikleri bir filmle ilgili kelime işlemci programında bir belge hazırlamaları istenir. Öğrenciler hazırladıkları bu belgeyi ağ üzerinde paylaşırlar. İkişerli gruplar oluşturan öğrenciler birbirlerinin çalışmalarını ağ üzerinden alarak değerlendirirler. Kendi

görüşleriyle oluşturdukları belgeyi ağ üzerinden değerlendirdikleri çalışmanın sahibine ulaştırırlar.

4.2. ve 4.3. Öğrencilere e-posta yoluyla sadece metinden oluşan ve düzenlenmemiş bir kelime işlemci dosyası gönderilir. Öğrencilerden bu dosyayı bilgisayarlarına indirmeleri, renklendirmeleri, resim eklemeleri ve uygulamalar yaparak zenginleştirmeleri istenir. Zenginleştirilen belge öğretmene tekrar e-posta yoluyla gönderilir.

4.3. Öğrencilerin e-posta adresleri kullanılarak bir e-posta grubu oluşturulur. Burada gürültü kirliliği, ışık kirliliği, maddelerin geri dönüşümü vb. konu başlıkları açılır. Öğrenciler bu konular altında e-posta göndererek görüşlerini paylaşırlar.

4.4. Öğrenciler geçirdikleri hastalıklar ve nedenlerinin neler olabileceği üzerine konuşurlar. Hastalıklara karşı ne gibi önlemler aldıkları tartışılır. Virüslerin vücudun bağışıklık sistemini çökerttiğinden ve vücudu dayanıksız hale getirdiğinden bahsedilir. Bilgisayara giren virüslerin de bilgisayar sistemine zarar verdiği vurgulanır. Vücudu koruyan aşılardan, vitaminler gibi bilgisayarları da anti virüs, güvenlik duvarı gibi yazılımların koruduğu söylenir.

4.5. Televizyon, radyo, gazete ve dergilerde geçen ay yer alan önemli olaylar sınıfta tartışılır. Aralarından bir konu seçilerek internetten araştırma yapılır. Farklı kaynaklardan elde edilen bilgiler birbirleriyle karşılaştırılır. Aradaki benzer ve farklı yönler listelenir. Elde edilen sonuçlar sınıfta tartışılır. Bu listeye göre kaynakların güvenilirliği belirlenir. İnternette arama yapılırken kullanılan anahtar kelimeler listelenir. Gerçekten ilgili sitelere ulaşmayı sağlayan anahtar kelimeler sınıfta tartışılır.

4.6. Öğrenciler gruplar hâlinde çalışarak önceki yıllara ait teknolojileri tartışır ve o yıllarda yaşayan bir çocuğun sahip olduğu teknolojilerle neler yapabileceğine ilişkin bir rapor yazarlar. Gerektiğinde internetten araştırma yaparlar. Günümüzde kullanılan teknolojilerin avantaj ve dezavantajlarını da beyin fırtınası yaparak belirlemeye çalışırlar.

5.1. Öğrencilerin kelime işlemci programında yapamadıkları bir konuyla ilgili yardım menüsünü kullanarak arama yapmaları ve bulduklarını uygulamaları sağlanır. Yardım menüsünün bir veritabanı uygulaması olduğu tartışılır.

5.2. ve 5.3. Günlük hayatta (okulda, bankada vb.) veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verilir. Veritabanına yanlış bilgi girmenin sonuçları tartışılır. Bu yerlerde veritabanı yerine şimdiye kadar gördüğü programlardan hangilerinin kullanılabileceği tartışılır ve veritabanı kullanmanın avantajları belirtilir.

2.1.3.4. Değerlendirme Boyutu

Programda, öğrenci değerlendirmeleri için, her ünite sonunda uygun olacak ölçme – değerlendirme yöntem ve teknikleri verilmiştir (MEB, 2006:73-77):

1. Bilgisayar Sistemi ünitesi drama, tartışma vb. performans görevleri dereceli puanlama anahtarları, kontrol listeleri kullanılarak değerlendirilebilir. Öz değerlendirme ve akran değerlendirme, özellikle ürüne yönelik ya da grup çalışmalarında kullanılabilir.
2. Tablo Oluşturma ünitesinde yer alan yazılı rapor, tartışma, tablolama vb. görevlerin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listeleri kullanılabilir.
3. Bilgilerimi Sunuyorum ünitesi sunum performans görevi, dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.
4. Bilgilerimi Paylaşıyorum ünitesinde araştırma, proje gibi performans görevlerinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir. Grup çalışmalarına ilişkin olarak öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılabilir.
5. Veri Topluyorum ünitesinde kontrol listeleri, gözlem formlarının yanı sıra, açık uçlu sorular, kısa yanıtli maddeler vb. geleneksel değerlendirme araçları kullanılabilir.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırma konusuyla ilgili olarak, ilköğretimde bilgisayar/bilişim teknolojileri dersi öğretim programı ve ilköğretimde bilgisayar/bilişim teknolojileri dersi ile ilgili uygulamaları içeren yurtiçinde ve yurtdışında yapılan araştırmalar özetlenmiştir.

2.2.1. Yurtiçinde Yapılmış Araştırmalar

Yılmaz ve Demirci (2004), yapmış oldukları çalışmada, ilköğretim 6, 7, ve 8. sınıf seçmeli bilgisayar dersi öğretim programının konularını inceleyerek gerekli ve gereksiz üniteleri tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçları şu şekilde özetlenebilir:

- 6. sınıf programında yer alan “Veri tabanı kullanımı” konusunun programdan çıkartılıp bunun yerine “Hareketli video, film ve ses programları” ile “İnternet kullanımı ve e-mail işlemleri” konularının konulması uygun görülmüştür.
- 7. sınıftaki “Fare Kullanımı” , “Fare kullanarak resim çizme” , “Oyunlar oynama” ve “Veri tabanı kullanımı” konularının programdan çıkartılıp bunların yerine “Virüs koruma programları” , “İnternet kullanımı ve e-mail işlemleri” ile “Hareketli video, film ve ses programları” konularının konulmasının daha uygun olacağı düşünülmüştür.
- 8. sınıf programında bulunan “Bilgisayar kullanımında güvenlik önlemleri” , “Fare kullanımı” , “Oyunlar oynama” , “Fare kullanarak resim çizme” , “Canlandırılan olayı açıklama” ve “Ses ve ses aletlerini ayırt etme” konularının çıkartılıp bunların yerine “Hareketli video, film ve ses programları” ile “İnternet kullanımı ve e-mail işlemleri” konularının konulmasının daha uygun olacağı düşünülmüştür.

Özdener ve Öztok (2005), Bilgisayar – 5 dersi için kullanılan öğretim programını, öğrencilerin bilgisayar ve internet okur – yazarlık düzeyleri ile interneti günlük yaşamda, bilgiye ulaşım ve bir iletişim aracı olarak kullanmaya yönelik tutumları açısından değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Araştırmada, Avrupa Birliği

Standartları doğrultusunda, internet okur – yazarlık düzeyi açısından karşılaştırıldığında İngiliz öğretim programının Türk öğretim programına oranla daha başarılı olduğu ve öğrencilerin ilgili konulardaki tutumlarını da daha olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Özgen (2005), İngiltere'deki 1. - 6. sınıf bilgisayar ders programları ile Türkiye'deki 4. ve 5. sınıf ders programlarını karşılaştırılarak, Türkiye'deki mevcut durumu ortaya koymuştur. Çalışmada, birliğe üye ülkelerde, hesap işlemci gibi günlük hayatta en çok kullanılan yazılımları öğrenme, internetten ya da bir CD-ROM'dan bilgiyi arama ve kullanma, ağ yolları vasıtasıyla diğer ICT (Information and Communication Technology) araçlarıyla iletişim kurma, ICT ya da diğer ders bilgilerini geliştirme, programlama becerilerini geliştirme hedeflerinin genel olarak ortak olduğu görülmüştür. Türkiye'deki bilgisayar dersinin hedefleri ise; bilgisayar ile ilgili temel kavramlar ve bilgisayar kullanımı başlıkları altında; klavye, fare kullanımı ve yüzeysel olarak kelime işlemci ve boyama programlarının kullanımının öğretilmesi şeklindedir.

Alakurt (2006), puanlama yönergesine dayalı değerlendirme ve geleneksel değerlendirme açısından ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar dersi başarılarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, her iki değerlendirme sonucunda da öğrencilerin başarılarında artış olduğu görülmüştür. Ancak puanlama yönergesine dayalı değerlendirilen öğrencilerin akademik başarıları, geleneksel değerlendirme ile değerlendirilen öğrencilerin akademik başarılarından daha yüksek bulunmuştur.

Bektaş (2006) çalışmasında, bilgisayar öğretmenlerinin branşlarından genel anlamda memnun olduklarını fakat eğitim – öğretim faaliyetlerinin dışındaki teknik işlerle meşgul olmak zorunda kalmalarından, okul imkanlarının yetersizliğinden ve ders saatlerinin düşürülerek bilgisayar dersi notlarının öğrenci karnelerinde yer almayacak olmasından rahatsız olduklarını belirlemiştir.

Gedizgil (2006) çalışmasında, kavram haritalama stratejisi ile öğrencilerin bilgisayarlara ilişkin tutumları ve bilgisayar dersine yönelik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu; kavram haritalama stratejisinin öğrencilerin

bilgisayarlara ilişkin tutumlarını ve bilgisayar dersine yönelik güdülenmelerini anlamlı olarak arttırdığı sonucunu tespit etmiştir.

Ulutaş (2006), öğrencilerin genel olarak amaçlara ulaştıklarını; ancak bireysel olarak bakıldığında notlar arasında dikkat çekici bir farkın olduğunu görmüştür. Bu farkın oluşmasında yerleşim yerleri ve okullar arasındaki farklılığın, sınıf mevcudunun, öğrencinin aile yapısının ve öğrencilerin kişisel farklılıklarının etkisi olduğunu tespit etmiştir.

Selçuk (2006) çalışmasında, öğrencilerin İngilizceye yönelik tutumları ile İngilizce akademik başarıları arasında ve İngilizceye yönelik tutumları ile bilgisayara yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu, Ege bölgesinde yaşayan öğrencilerin Marmara ve İç Anadolu bölgesinde yaşayan öğrencilere oranla İngilizce dersinde daha başarılı olduklarını, babası üniversite/yüksek okul mezunu olan öğrencilerin, babası lise mezunu olan öğrencilere oranla bilgisayara ilişkin daha olumlu bir tutum içinde olduklarını tespit etmiştir.

Çengel (2007) çalışmasında, 2006–2007 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 4. sınıf seçmeli bilgisayar dersi öğretim programını öğrenci, bilgisayar öğretmeni, sınıf öğretmeni ve yönetici görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Sonuçta, bilgisayar öğretmeni görüşlerine göre, bilgisayar dersi hedeflerinin öğrenci düzeyine uygun olmadığı; programda, internetin araştırma amacıyla kullanımı ile ilgili konuların yeterli düzeyde olmadığı; içeriğin farklı sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda farklı işlendiği; bilgisayar laboratuvarlarının fiziksel alanı ve alt yapısının öğrenme-öğretme süreçlerinde belirleyici olduğu; öğretmenler arasında bilgisayar ders kitapları ile ilgili bir görüş birliği bulunmadığı; değerlendirme boyutu ile ilgili olarak, bilgisayar dersinin karnede notunun olması yönünde öğretmen ve öğrencilerin bir beklentisi olduğu, ortaya çıkmıştır.

Öztok (2007) çalışmasında, internet üzerinden işbirlikli proje çalışmalarında ilköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin ihtiyaç duyabilecekleri temel bilişim teknolojileri becerilerinin neler olduğunu ele almış ve sonuçta, İşbirlikli proje çalışması yapan öğrencilerin proje çalışması yapmayan öğrencilere göre bilgi teknolojileri ve alt bileşenlerini kullanabilme açısından daha başarılı oldukları; sadece kelime işlemci

kullanımında anlamlı bir farklılığın olmadığı; öğrencilerin temel bilgi ve iletişim teknolojileri alt yapısı olmadan internet üzerinden işbirlikli projeleri yürütemediklerini tespit etmiştir.

Kural Er (2007) çalışmasında, bilgisayar dersi öğretim programının yetersiz kaldığını ve programın uygulanmasında sorunların yaşandığını tespit etmiştir.

Piyancı (2007) İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Bilgisayar Dersindeki Akademik Benlik Kavramları İle Başarıları Arasındaki İlişkiyi inceleyen çalışmasında, cinsiyete göre gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı; anne ve babanın öğrenim durumu yükseldikçe akademik benlik kavramı puanlarının da yükseldiği; aylık gelire göre durumu daha iyi olan öğrencilerin diğer gruplara göre en yüksek seviyede olduğu; not ile akademik benlik kavramı arasında ise pozitif bir ilişki olduğu, sonucuna ulaşmıştır.

Şahan (2008) çalışmasında, bilgisayar dersinde klavye kullanımı konusunda erişile ulaşma açısından öğrenci merkezli öğrenme yöntemleri ile öğretmen merkezli öğrenme yöntemleri karşılaştırmıştır. Sonuçta; “klavye kullanımı” konusunun bilişsel alanına ait davranışların öğrencilere kazandırılmasında ve erişile ulaştırmada, hem öğrenci merkezli öğrenme yöntemleri hem de öğretmen merkezli öğrenme yöntemlerinin etkili olduğunu, ancak öğrenci merkezli öğrenme yöntemlerinin, bilişsel alana ait davranışları kazandırmada daha etkili olduğunu tespit etmiştir.

Dönmez (2009) çalışmasında, güncellenen İlköğretim Okulları Bilişim Teknolojileri Öğretim Programını (2006), İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı (1998) ve İsveç İlköğretim Okulları’nda uygulanan Öğretim Programı ile karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğretmenlerin % 60’ı MEB 1998 programının güncellenmesi gerektiğini düşünmektedir.
- MEB 1998 Programı ile MEB 2006 Programı karşılaştırıldığında; 1998 programında konuların aynı olduğu ve her eğitim-öğretim yılında tekrarlandığı, 2006 programında bu sorunların giderildiği dile getirilmiştir. Yeni programda her basamak için birbiriyle ilişkili,

birbirini tamamlayan ancak birbirini tekrarlamayan konular geliştirilmiştir. MEB 1998 Programı'nda bulunmayan konular arasındaki hiyerarşik düzen sorunu da MEB 2006 Programında düzeltilmiştir. Her basamağın bir önceki basamağa kaynak teşkil ettiği ve devamlılığın en azından biçimsel olarak sağlandığı görülmüştür.

- Türk ve İsveç İlköğretim Okulları'nda Bilgisayar Eğitim-Öğretimi yönetim biçimi ve eğitim sistemi açısından hemen hemen aynıdır. Merkezi hükümet, bakanlık ve öğretim programlarını düzenleyen bir kurum her iki sistemin de ana unsurlarıdır.
- Türk eğitim sisteminin İsveç eğitim sistemine oranla çok daha merkezi olduğu, karar alma yetkisinin merkezde olduğu görülmüştür. Oysaki İsveç 1991 yılında yaptığı değişikliklerle eğitim-öğretimde karar alma yetkisinin çoğunluğunu yerel yönetim ve okullara bırakmıştır. Bununla birlikte kurumlar ihtiyaç duydukları unsurları öğretim programı içerisine dâhil edebilmektedir. Bu olanak MEB yasa ve yönetmeliklerinde yer alsa da kurumlarımız ve idarecileri bu yetkiyi kullanmakta bu güne kadar isteksiz davranmışlardır.
- Türk ilköğretim sisteminde Bilişim Teknolojileri dersi ayrı bir ders olarak okutulmaktadır. İsveç'te ise ders, ayrı bir ders olarak değil araç olarak eğitim programına dâhil edilmiştir. Bu sürecin nasıl olacağını belirlemek ise kurumun ve okulun tasarrufu dahiline bırakılmıştır.

2.2.2. Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar

Davis, İngiltere'deki bilgisayar öğretim programlarının uygulanabilirliği ile ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin bilgisayar teknolojisi ile ilgili yeterliliklerini karşılaştırmış ve öğretmenlerin bu programın uygulanması ile ilgili hizmet-içi eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir (Aktaran: Kural Er, 2007:47).

Liu (1995), gelişmekte olan ülkelerdeki bilgisayar eğitimi üzerine yapmış olduğu çalışmada, gelişmekte olan ülkelerdeki bilgisayar eğitimlerini

karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Bu çalışma bilgisayar eğitimiyle ilgilenen araştırmacılara, bilgisayar eğitiminin, gelişmekte olan ülkelerdeki sosyal, ekonomik ve politik gelişmelerle bağlantılı olduğuna dikkat çeken bir kaynakça niteliğindedir. Çalışmaya göre, bilgisayar eğitimiyle ilgili dokümanların çoğu tanımlayıcı ancak derin analizlerden yoksundur. Oluşturulan 93 maddelik kaynakça ERIC' de kapsayan elektronik veritabanlarından taranarak bulunmuştur. Bu maddeler alfabetik sırayla kıtalar arası, ülkeler arası ve ülkeler olarak düzenlenmiştir.

Jurema, Lima ve Finho' nun, Brezilya'daki ilköğretim okullarında bilgisayar kullanımı için geliştirilen bir kurs programının tanıtımını ve değerlendirilmesini yaptıkları araştırmaları için öncelikle öğrencileri bilgilendirmeye yönelik bu kursun ana ilkelerini içeren bir paket hazırlamış ve bilişim teknolojileri, eğitim, görsel programlama, tarih ve didaktik materyal hazırlama alanlarındaki uzmanlardan oluşan bir ekip tarafından hazırlanarak 20.000 öğrenciye uygulanan bir proje gerçekleştirmişlerdir. Bilişim teknolojilerinin temelleri, bilişim teknolojileri toplum ve ilgi alanları (matematik, sanat, oyunlar, araştırma) olmak üzere 3 ana tema etrafında hazırlanan projenin; öğretmenler, program, donanım, yazılım ve materyaller açısından değerlendirildiğinde okullardan olumlu yönde dönütler alındığı bildirilmiştir (Aktaran: Kural Er, 2007:51).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin analizi ile tablolarda kullanılan sembollerin anlamları yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri'nin belirlenmesi amaçlandığından, araştırma tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Karasar (2008:77) tarama modelini şu şekilde açıklamıştır; “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez.”

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2009 – 2010 eğitim-öğretim yılında Malatya il merkezinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri oluşturmaktadır. Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Malatya il merkezindeki 55 ilköğretim okulunda toplam 66 Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olduğu tespit edilmiştir. Evrenin sınırlı olmasından dolayı ayrıca örneklem alma yoluna gidilmeyip evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Veri toplama aracı olarak geliştirilen anketin hazırlanması sürecinde, öncelikle bu konuda yapılmış araştırmalar ve ilgili kuramsal kaynaklar incelenmiştir. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı incelenerek anketin taslağı hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel bilgilerine yönelik 5 madde (cinsiyet, mezun olunan fakülte, mesleki kıdem, okulun sosyo-ekonomik düzeyi, hizmet-içi eğitim alıp almama durumu); ikinci bölümde ise, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına yönelik görüşlerin yer aldığı 87 madde ve 2 açık uçlu soru vardır. Açık uçlu sorulardan biri anketteki maddelere olumsuz cevap verenlerin gerekçelerini sorgulamak diğeri ise bilişim teknolojileri dersi öğretim programının geliştirilmesine yönelik görüş ve önerileri belirleyebilmek içindir. Oluşturulan anketin kapsam geçerliliği için uzman (üç öğretim üyesi ve dört bilişim teknolojileri öğretmeni) görüşüne başvurulmuştur. Oluşturulan anket, ön uygulama için Elazığ ve Adıyaman illerinde görev yapan 35 Bilişim Teknolojileri Öğretmenine uygulanmıştır. Ön uygulama sonucunda anketler tekrar uzman görüşleri ışığında değerlendirilerek kişisel bilgilerle ilgili 5, program öğelerini sorgulayan 66 ve açık uçlu 2 olmak üzere toplam 73 sorudan oluşan asıl anket elde edilmiştir. Program öğelerini sorgulayan 66 maddenin 22'si kazanımlara; 20'si içeriğe; 15'i öğrenme-öğretme sürecine; 9'u değerlendirme boyutuna yöneliktir. Programın uygulanmasıyla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik kapalı uçlu 66 soru için "hiç (1), kısmen (2), tamamen(3)" şeklinde 3'lü seçenekler yer almaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0,66 olarak bulunmuştur. (Puan aralığı=En yüksek değer – En düşük değer / 3) = 2/3 = 0,66. Bu durumda aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı, 1,00 – 1,66 Hiç; 1,67 – 2,33 Kısmen; 2,34 – 3,00 Tamamen, olarak belirlenmiştir. Ayrıntılı analizler yapabilmek amacıyla anket maddeleri birbirinden bağımsız ele alındığı için maddelerin faktör yapısı incelenmemiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplamak için Malatya Valiliğinden gerekli izin alındıktan sonra araştırmanın çalışma evrenini oluşturan 66 Bilişim Teknolojileri Öğretmenine e-mail ya da yüz yüze görüşme yoluyla anketler ulaştırılmış ve 43 öğretmenden geri dönüş sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 15.0 paket programıyla yapılmıştır. Verilerin analizinde, programın her bir ögesindeki maddeler ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinin frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları hesaplanarak tablo halinde verilmiştir. Cinsiyet, mezun olunan fakülte, mesleki kıdem, okulun sosyo-ekonomik düzeyi ve hizmet-içi eğitim alıp almama durumları açısından, öğretmenlerin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı, cinsiyet, mezun olunan fakülte ve hizmet-içi eğitim alıp almama durumları için dağılımın homojen olduğu maddelerde T testi, dağılımın homojen olmadığı maddelerde ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Mesleki kıdem ve okulun sosyo-ekonomik düzeyi için ise dağılımın homojen olduğu maddelerde her bir madde için tek yönlü varyans analizi ile yoklanmış; farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere LSD testi kullanılmıştır. Dağılımın homojen olmadığı maddeler için ise Kruskal-Wallis analizi ile yoklanmış; farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi (p) 0,05 olarak alınmıştır. Anketteki maddelerin aritmetik ortalaması, standart sapması, F değeri, t değeri ve serbestlik düzeyi belirlenerek elde edilen veriler tabloleştirilmiştir ve yorumlanmıştır.

3.6. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları

$\bar{x}$: Aritmetik ortalama

χ^2 : Kay kare

sd: Serbestlik derecesi

N: Toplam sayı

S: Standart sapma

p: Anlamlılık düzeyi

A.F.: Anlamlı farklılık

f: Frekans

%: Yüzde

F: Varyans değeri

U: Mann-Whitney U testi değeri

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiş ve yorumları yapılmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle kişisel bilgilere yönelik bulgular; daha sonra da alt problemler çerçevesinde elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

4.1. Bilişim Teknolojileri (BT) Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular

Bu başlık altında, araştırmanın örneklemini oluşturan BT öğretmenlerinin cinsiyet, mezun olunan fakülte, mesleki kıdem, okulun sosyo-ekonomik düzeyi ve hizmet-içi eğitim alıp almama durumu konusundaki bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 1
Cinsiyetlerine Göre
Öğretmenlerin Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	17	39,5
Erkek	26	60,5
Toplam	43	100,0

Tablo 1 'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %39,5'ini kadın, %60,5'ini erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Bu bulguya göre araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin sayısının kadın öğretmenlerin sayısına oranla daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 2
Mezun Olunan Fakülte Türüne Göre
Öğretmenlerin Dağılımı

Mezun Olunan Fakülte	f	%
Eğitim Fakültesi	25	58,1
Teknik Eğitim Fakültesi	18	41,9
Toplam	43	100,0

Tablo 2 'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin %58,1'i eğitim fakültesi, %41,9'u ise teknik eğitim fakültesi mezunudur. Bu bulguya göre eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerinin sayısının teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin sayısına oranla daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 3
Mesleki Kıdemlerine Göre
Öğretmenlerin Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
1-3 Yıl	6	14,0
4-6 Yıl	34	79,0
7-9 Yıl	3	7,0
Toplam	43	100,0

Tablo 3 'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %14'ü 1-3 yıl arasında, %79'u 4-6 yıl arasında, %7'si ise 7-9 yıl arasında mesleki kıdeme sahiptir. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunun 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 4
Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre
Okulların Dağılımı

Sosyo-Ekonomik Düzey	f	%
Alt	12	27,9
Orta	25	58,1
Üst	6	14,0
Toplam	43	100,0

Tablo 4 'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan BT öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların %27,9'u alt, %58,1'i orta, %14'ü ise üst sosyo-ekonomik düzeye

sahiptir. Bu bulguya göre okulların çoğunluğun orta düzeyde sosyo-ekonomik yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 5
BT Dersi Öğretim Programıyla İlgili Hizmet-içi Eğitim
Alıp Almamalarına Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Hizmet-içi Eğitim	f	%
Evet	26	60,5
Hayır	17	39,5
Toplam	43	100,0

Tablo 5 'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin %60,5'i programla ilgili hizmet-içi eğitim almışken, %39,5'i programla ilgili hizmet-içi eğitim almamıştır. Bu bulguya göre hizmet-içi eğitim alan öğretmenlerin hizmet-içi eğitim almayan öğretmenlere oranla daha fazla sayıda olduğu söylenebilir.

4.2. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili BT Öğretmenlerinin Görüşlerine Yönelik Bulgular

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. basamağındaki kazanımları öğrencilerin gösterme derecesine yönelik BT öğretmenlerinin görüşlerinin dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6
İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının
Kazanımlarına İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı

Kazanımlar	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler.	36	83,7	6	14,0	1	2,3	43	100	2,813
Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur.	32	74,4	10	23,3	1	2,3	43	100	2,720

Tablo 6 - devam

Kazanımlar	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.	31	72,1	11	25,6	1	2,3	43	100	2,697
Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir.	30	69,8	13	30,2	0	0,0	43	100	2,697
Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.	27	62,8	16	37,2	0	0,0	43	100	2,627
Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.	27	62,8	16	37,2	0	0,0	43	100	2,627
Bilginin sunulması için kelime işlemci programının yeterli olmadığını fark eder.	26	60,5	16	37,2	1	2,3	43	100	2,581
Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.	24	55,8	18	41,8	1	2,4	43	100	2,534
Bilgisayardaki görevleri gerçekleştirmenin birden fazla yolu olduğunu fark eder.	24	55,8	18	41,9	1	2,3	43	100	2,534
Çalışmalarını düzenlemek için işletim sisteminin özelliklerini kullanır.	21	48,8	21	48,8	1	2,4	43	100	2,465
İnternet veya elektronik bir kaynaktan ulaştığı verileri uygun dosya ve klasörlere kaydederek düzenler.	19	44,2	20	46,5	4	9,3	43	100	2,348
Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder.	11	25,6	28	65,1	4	9,3	43	100	2,162
Gelecekteki iletişim teknolojilerinin olası etkisi ve olası gelişimiyle ilgili sonuçlar çıkarır.	5	11,6	33	76,8	5	11,6	43	100	2,000
Günlük kullanımda oluşan rutin donanım ve yazılım problemlerini belirler.	5	11,6	32	74,4	6	14,0	43	100	1,976
Oluşan donanım ve yazılım problemlerini gerekli stratejileri uygulayarak çözer.	6	14,0	29	67,4	8	18,6	43	100	1,953

Tablo 6 - devam

Kazanımlar	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İşbirliğine dayalı projeler için e-posta kullanır.	8	18,6	25	58,1	10	23,3	43	100	1,953
Düzenli olarak bilgi depolama ve toplamanın, sorulara cevap bulmada yardımcı olduğunu anlar.	5	11,6	31	72,1	7	16,3	43	100	1,953
Bilgisayardaki bilgilerine yönelik çeşitli kaynaklardan gelebilecek tehditlere karşı önlemler alır.	3	7,0	32	74,4	8	18,6	43	100	1,883
Verilen bir araştırma ya da problem durumu ile ilgili topladığı bilginin geçerliliğini farklı kaynaklardan kontrol eder.	4	9,3	28	65,1	11	25,6	43	100	1,837
Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir.	6	13,9	19	44,2	18	41,9	43	100	1,720
Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler.	5	11,6	19	44,2	19	44,2	43	100	1,674
Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar.	4	9,3	19	44,2	20	46,5	43	100	1,627

Tablo 6’ da görüldüğü gibi, öğrencilerin kazanımları gösterme derecelerine verilen cevaplar incelendiğinde; **“Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler”** kazanımına öğretmenlerin %83,7’si, **“Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur”** kazanımına öğretmenlerin %74,4’ü, **“Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar”** kazanımına öğretmenlerin %72,1’i, **“Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir”** kazanımına öğretmenlerin %69,8’i, **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.”** ve **“Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.”** kazanımlarına öğretmenlerin %62,8’i, **“Bilginin sunulması için kelime işlemci programının yeterli olmadığını fark eder.”** kazanımına öğretmenlerin %60,5’i, **“Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.”** ve **“Bilgisayardaki görevleri gerçekleştirmenin birden fazla yolu olduğunu fark eder.”**

kazanımlarına öğretmenlerin %55,8'i, **“Çalışmalarını düzenlemek için işletim sisteminin özelliklerini kullanır.”** kazanımına öğretmenlerin %48,8'i, **“İnternet veya elektronik bir kaynaktan ulaştığı verileri uygun dosya ve klasörlere kaydederek düzenler.”** kazanımına ise öğretmenlerin %44,2'si tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen kazanımlara ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{x}$) 2,813 – 2,348 arasında olduğu için kazanımların öğrenciler tarafından gösterilme dereceleri “tamamen” olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, yukarıda adı geçen kazanımların öğrenciler tarafından tamamen gösterildiği şeklinde yorumlanabilir.

“Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir” kazanımına öğretmenlerin %41,9'u, **“Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler”** kazanımına öğretmenlerin %44,2'si ve **“Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar”** kazanımına öğretmenlerin %46,5'i hiç şeklinde cevap vermişlerdir. Aritmetik ortalamaları dikkate alındığında da **“Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir”** kazanımına ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması 1,720, **“Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler”** kazanımına ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması 1,674 ve **“Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar”** kazanımına ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ise 1,627' dir. Hiç seçeneğindeki yüksek oranlar ve aritmetik ortalamadaki düşük oranlar adı geçen kazanımların gösterilme derecelerinin düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre aritmetik ortalamalar göz önünde bulundurulduğunda **“Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir”**, **“Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler”** ve **“Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar”** kazanımlarının en düşük aritmetik ortalamaya sahip olmaları adı geçen kazanımların öğrenciler tarafından en az gösterilen üç kazanım maddesi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. basamağındaki içeriğin yapısı ve konuların işleme düzeyine yönelik BT öğretmenlerinin görüşlerinin dağılımı Tablo 7 'de verilmiştir.

Tablo 7

**İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının
İçeriğine İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı**

İçerik İle İlgili İfadeler	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sunu Programına Giriş	37	86,0	6	14,0	0	0,0	43	100	2,860
Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma	36	83,6	6	14,0	1	2,4	43	100	2,813
Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir.	32	74,4	11	25,6	0	0,0	43	100	2,744
Programda yer alan konular öğretmenler tarafından öğrenci hazırbuluşluk düzeyleri dikkate alınarak düzenlenmektedir.	31	72,1	12	27,9	0	0,0	43	100	2,720
Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)	32	74,4	10	23,2	1	2,4	43	100	2,720
Bilgisayardaki Dizin Yapısı	32	74,4	9	20,9	2	4,7	43	100	2,697
Kelime İşlem Programında Simge Ekleme ve Paragraf Ayarları	31	72,0	11	25,6	1	2,4	43	100	2,697
Kısa Yol Tuşları	26	60,4	16	37,2	1	2,4	43	100	2,581
Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağa ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.	24	55,8	19	44,2	0	0,0	43	100	2,558
Ara Komutu	22	51,1	19	44,2	2	4,7	43	100	2,465
Bilgisayar Virüsleri	23	53,5	16	37,2	4	9,3	43	100	2,441
İnternette Güvenlik Kuralları	19	44,2	22	51,1	2	4,7	43	100	2,395

Tablo 7 - devam

İçerik İle İlgili İfadeler	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Donanım ve Yazılım Problemleri	21	48,8	17	39,6	5	11,6	43	100	2,372
Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir.	14	32,6	29	67,4	0	0,0	43	100	2,325
İnternetin Tarihsel Gelişimi	16	37,2	21	48,8	6	14,0	43	100	2,232
İnternette Dosya İndirme (Download)	11	25,6	26	60,4	6	14,0	43	100	2,116
Ağda Dosya Paylaşma	8	18,6	29	67,4	6	14,0	43	100	2,046
E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)	13	30,2	19	44,2	11	25,6	43	100	2,046
Algoritma Mantığı	3	7,0	22	51,1	18	41,9	43	100	1,651
Veri Tabanı Programına Giriş	6	14,0	15	34,9	22	51,1	43	100	1,627

Tablo 7’ de görüldüğü gibi, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. basamağındaki içeriğin yapısı ile ilgili olarak; **“Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir”** ifadesine öğretmenlerin %74,4’ü, **“Programda yer alan konular öğretmenler tarafından öğrenci hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak düzenlenmektedir”** ifadesine öğretmenlerin %72,1’i ve **“Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağa ait konuları da zaman zaman işlemektedirler”** ifadesine öğretmenlerin %55,8’i tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadelerle ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{X}$) sırasıyla 2,744, 2,720 ve 2,558 olduğu için ifadelerin gerçekleşme dereceleri “tamamen” olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, yukarıda belirtilen içerikle ilgili boyutların öğretmenlerce tamamen ele alınabildiği şeklinde yorumlanabilir.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. basamağında yer alan içeriğin işlenme düzeyi ile ilgili olarak; **“Sunu Programına Giriş”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %86,0’sı, **“Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %83,6’sı, **“Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)”** ve **“Bilgisayardaki Dizin Yapısı”** konularının işlenme düzeylerine öğretmenlerin %74,4’ü, **“Kelime İşlem Programında Simge Ekleme ve Paragraf Ayarları”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %72,0’si, **“Kısa Yol Tuşları”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %60,4’ü, **“Ara Komutu”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %51,1’i, **“Bilgisayar Virüsleri”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %53,5’i, **“İnternette Güvenlik Kuralları”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %44,2’si ve **“Donanım ve Yazılım Problemleri”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %48,8’i tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen konulara ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{x}$) 2,860 – 2,372 arasında olduğu için ilgili konuların işlenme düzeyleri “tamamen” olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, yukarıda adı geçen konuların öğretmenler tarafından tamamen işlendiği şeklinde yorumlanabilir.

“Algoritma Mantığı” konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %41,9’u ve **“Veri Tabanı Programına Giriş”** konusunun işlenme düzeyine öğretmenlerin %51,1’i hiç şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen konulara ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{x}$) sırasıyla 1,651 ve 1,627 olduğu için ilgili konuların işlenme düzeyleri “hiç” olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, yukarıda adı geçen konuların işlenme düzeylerinin düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir. Yılmaz ve Demirci (2004)’nin yapmış olduğu çalışmada da Veri Tabanı Kullanımı konusunun 6. ve 7. sınıflar için uygun olmadığı belirlenmiş ve programdan çıkarılması önerilmiştir.

Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, işlenme düzeyi en yüksek ortalamaya sahip ilk iki konu olan **“Sunu Programına Giriş”** ve **“Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma”** konularına ait olan **“Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler”**, **“Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur”**, **“Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar”**, **“Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir”**,

“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.” ve **“Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.”** kazanımlarının da gösterilme dereceleri en yüksek olan ilk altı kazanım olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, işlenme düzeyi yüksek olan konulara ait kazanımların öğrenciler tarafından daha fazla gösterildiği şeklinde yorumlanabilir.

Yine benzer şekilde aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, işlenme düzeyi en düşük ortalamaya sahip iki konu olan **“Algoritma Mantığı”** ve **“Veri Tabanı Programına Giriş”** konularına ait olan **“Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir”**, **“Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler”** ve **“Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar”** kazanımlarının da gösterilme dereceleri en düşük olan üç kazanım olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, işlenme düzeyi düşük olan konulara ait kazanımların öğrenciler tarafından daha az gösterildiği şeklinde yorumlanabilir.

“İnternette Dosya İndirme (Download)”, **“Ağda Dosya Paylaşma”** ve **“E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)”** konularının aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) sırasıyla 2,116, 2,046 ve 2,046 olduğu için konuların işlenme düzeyleri “kısmen” olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, ankette yer alan uçlu soruya verilen cevaplar da değerlendirildiğinde, okulların ağ yapıları ile internet bağlantılarının olmamasından ya da internet bağlantılarındaki yavaşlıktan dolayı tam olarak işlenemediği şeklinde yorumlanabilir.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4.basamağına ait öğrenme-öğretme süreci ile ilgili BT öğretmenlerinin görüşlerinin dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Öğrenme – Öğretme Sürecine İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı

Öğrenme – Öğretme Süreci İle İlgili İfadeler	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Bilişim teknolojileri dersi için gösterip yaptırma, anlatım ve soru - cevap gibi geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri, yeni tekniklere (proje tabanlı öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, drama, kavram haritası, örnek olay, vb.) oranla daha uygundur.	29	67,4	13	30,2	1	2,4	43	100	2,651
Mevcut araç – gereçlerin bakım ve onarımı düzenli bir şekilde yapılmaktadır.	24	55,8	16	37,2	3	7,0	43	100	2,488
Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır.	20	46,5	23	53,5	0	0,0	43	100	2,465
Donanım açısından BT sınıfı, programın uygulanabilmesi için yeterli özelliklere sahiptir.	23	53,5	17	39,5	3	7,0	43	100	2,465
Etkinliklerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan araç – gereç kolaylıkla temin edilmektedir.	20	46,5	22	51,1	1	2,4	43	100	2,441
Öğretmenler ders öncesinde hazırlık yapmaya özen göstermektedir.	20	46,5	20	46,5	3	7,0	43	100	2,395
Etkinliklerin tümü öğrenciler tarafından uygulanabilmektedir.	16	37,2	27	62,8	0	0,0	43	100	2,372
Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.	16	37,2	27	62,8	0	0,0	43	100	2,372

Tablo 8 - devam

Öğrenme – Öğretme Süreci İle İlgili İfadeler	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Uygulanan etkinlikler kazanımlara ulaşma açısından oldukça başarılıdır.	10	23,3	31	72,0	2	4,7	43	100	2,186
Programda yer alan etkinliklerin tamamı gereklidir.	11	25,6	29	67,4	3	7,0	43	100	2,186
Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır.	11	25,6	15	34,8	17	39,6	43	100	1,860
Etkinlik CD sinde yer alan etkinlik sayısı kazanımlara ulaşma açısından yeterlidir.	4	9,3	27	62,8	12	27,9	43	100	1,813
Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır.	9	20,9	14	32,6	20	46,5	43	100	1,744
Haftalık ders saati etkinliklerin uygulanması için yeterlidir.	7	16,3	13	30,2	23	53,5	43	100	1,627
Sınıf mevcutları etkinliklerin uygulanabilmesi için ideal sayıdadır.	7	16,3	11	25,6	25	58,1	43	100	1,581

Tablo 8’de görüldüğü gibi, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. basamağının öğrenme – öğretme süreciyle ilgili ifadelerden; **“Bilişim teknolojileri dersi için gösterip yaptırma, anlatım ve soru - cevap gibi geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri, yeni tekniklere (proje tabanlı öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, drama, kavram haritası, örnek olay, vb.) oranla daha uygundur”** ifadesine öğretmenlerin %67,4’ü tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{X}$) 2,651 olduğu için **“tamamen”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu, Bilişim Teknolojileri Dersi’nin öğrenme-öğretme sürecinde geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin yeni tekniklere oranla daha uygun olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Mevcut araç – gereçlerin bakım ve onarımı düzenli bir şekilde yapılmaktadır” ifadesine öğretmenlerin %55,8’i, **“Programda öngörülen öğretim**

yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır” ifadesine öğretmenlerin %46,5’i, “Donanım açısından BT sınıfı, programın uygulanabilmesi için yeterli özelliklere sahiptir” ifadesine öğretmenlerin %53,5’i, “Etkinliklerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan araç – gereç kolaylıkla temin edilmektedir” ve “Öğretmenler ders öncesinde hazırlık yapmaya özen göstermektedir” ifadelerine öğretmenlerin %46,5’i, “Etkinliklerin tümü öğrenciler tarafından uygulanabilmektedir” ve “Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir” ifadelerine öğretmenlerin %37,2’si tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadelerle ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{x}$) 2,488 – 2,372 arasında olduğu için “tamamen” seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgulardan yola çıkarak; mevcut araç – gereçlerin bakım ve onarımının düzenli bir şekilde yapıldığı, programda öngörülen öğretim yöntem ve tekniklerinin öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulandığı, donanım açısından BT sınıfının programın uygulanabilmesi için yeterli özelliklere sahip olduğu, etkinliklerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan araç – gerecin kolaylıkla temin edildiği, öğretmenlerin ders öncesinde hazırlık yapmaya özen gösterdiği, etkinliklerin tümünün öğrenciler tarafından uygulanabildiği ve etkinliklerin öğrencilerin dikkatini çektiği yorumu yapılabilir.

“Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır” ifadesine öğretmenlerin %39,6’sı, “Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır” ifadesine ise öğretmenlerin %46,5’i hiç şeklinde cevap vermişlerdir. Bu ifadelerde hiç seçeneğine verilen cevap çoğunluktadır. Bu oran adı geçen ifadelerdeki öğrenme-öğretme süreçlerine hiç yer verilemediği şeklinde bir yoruma neden olurken; aritmetik ortalamaları dikkate alındığında yorum değişmektedir. Zira ilgili ifadelerle ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 1,860 ve 1,744 olduğu için bu bulgunun yorumu ilgili ifadelerdeki öğrenme-öğretme süreçlerine kısmen yer verildiği şeklinde de olabilir. Ayrıca bu bulgu, ankette yer alan açık uçlu soruya verilen cevaplarla ilişkilendirildiğinde, dersin notla değerlendirilmemesinin öğrencilerin proje ve performans ödevi yapmalarını olumsuz yönde etkilediği, şeklinde yorumlanabilir.

“Haftalık ders saati etkinliklerin uygulanması için yeterlidir” ifadesine öğretmenlerin %53,5’i, “Sınıf mevcutları etkinliklerin uygulanabilmesi için ideal sayıdadır” ifadesine ise öğretmenlerin %58,1’i hiç şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadelerle ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{x}$) sırasıyla 1,627 ve 1,581 olduğu için “hiç” seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan yola çıkarak öğretmenlerin yarısından fazlasının etkinlikleri uygulamak için haftalık ders saatini yetersiz ve sınıf mevcutlarını kalabalık buldukları söylenebilir.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4.basamağındaki değerlendirme boyutu ile ilgili BT öğretmenlerinin görüşlerinin dağılımı Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin BT Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı

Değerlendirme Boyutu İle İlgili İfadeler	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi öğrenci başarısını düşürmektedir.	34	79,0	8	18,6	1	2,4	43	100	2,767
Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi ölçme - değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını engellemektedir.	33	76,7	8	18,6	2	4,7	43	100	2,720

Tablo 9 - devam

Değerlendirme Boyutu İle İlgili İfadeler	Tamamen (3)		Kısmen (2)		Hiç (1)		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Bilişim teknolojileri dersinde öğrenci başarısı değerlendirilirken gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz ve akran değerlendirme gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılması; açık uçlu sorular, kısa cevaplı testler ve çoktan seçmeli testler gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılmasına oranla daha uygundur.	20	46,5	18	41,9	5	11,6	43	100	2,348
Ünite sonlarında bulunan "Neler Öğrendim?" bölümündeki değerlendirme etkinlikleri ünitenin değerlendirilmesi için yeterlidir.	10	23,3	31	72,0	2	4,7	43	100	2,186
Ünite sonlarında bulunan "Kendimi Değerlendiriyorum" formları öğrencilere doldurtularak değerlendirilmektedir.	8	18,6	24	55,8	11	25,6	43	100	1,930
Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir.	0	0,0	36	83,7	7	16,3	43	100	1,837
Ünite sonlarında bulunan "Kontrol Listeleri" doldurularak değerlendirilmektedir.	5	11,6	26	60,4	12	28,0	43	100	1,837
Sınıf mevcutları yeni ölçme - değerlendirme tekniklerini kullanma açısından ideal sayıdadır.	4	9,3	18	41,8	21	48,9	43	100	1,604
Haftalık ders saati yeni ölçme - değerlendirme tekniklerini kullanma açısından yeterlidir.	3	7,0	12	27,9	28	65,1	43	100	1,418

Tablo 9 'da görüldüğü gibi, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. basamağının değerlendirme boyutu ile ilgili ifadelerden; **“Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi öğrenci başarısını düşürmektedir”** ifadesine öğretmenlerin %79,0'u; **“Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi ölçme - değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını engellemektedir”** ifadesine öğretmenlerin %76,7'si tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadelere ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) sırasıyla 2,767 ve 2,720 olduğu için “tamamen” seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu, öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesinin, öğrenci başarısını düşürdüğü ve ölçme – değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını engellediği şeklinde yorumlanabilir. Bektaş (2006) çalışmasında, ders notunun öğrenci karnelerinde yer almamasından öğretmenlerin rahatsız olduklarını belirlemiştir. Yine benzer şekilde Çengel (2007) çalışmasında, öğretmenlerin, dersin karnede notunun olması yönünde bir beklentisi olduğunu tespit etmiştir.

“Bilişim teknolojileri dersinde öğrenci başarıları değerlendirilirken gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz ve akran değerlendirme gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılması; açık uçlu sorular, kısa cevaplı testler ve çoktan seçmeli testler gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılmasına oranla daha uygundur” ifadesine öğretmenlerin %46,5'i tamamen şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,348 olduğu için “tamamen” seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu, Bilişim Teknolojileri Dersi'nde öğrenci başarıları değerlendirilirken gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz ve akran değerlendirme gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılmasının açık uçlu sorular, kısa cevaplı testler ve çoktan seçmeli testler gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılmasına oranla daha uygun olacağı şeklinde yorumlanabilir. Alakurt (2006) çalışmasında, puanlama yönergesine dayalı değerlendirme ile geleneksel değerlendirme yöntemlerini karşılaştırdığında, puanlama yönergesine dayalı değerlendirilen öğrencilerin akademik başarılarının, geleneksel değerlendirme ile değerlendirilen öğrencilerin akademik başarılarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

“Sınıf mevcutları yeni ölçme - değerlendirme tekniklerini kullanma açısından ideal sayıdadır” ifadesine öğretmenlerin %48,9’u, “Haftalık ders saati yeni ölçme - değerlendirme tekniklerini kullanma açısından yeterlidir” ifadesine ise öğretmenlerin %65,1’i; hiç şeklinde cevap vermişlerdir. Adı geçen ifadelere ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamaları da ($\bar{x}$) sırasıyla 1,604, ve 1,418 olduğu için “hiç” seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan yola çıkarak, öğretmenlerin ölçme – değerlendirme tekniklerini kullanma açısından, haftalık ders saatini yetersiz ve sınıf mevcutlarını kalabalık buldukları söylenebilir. Bu bulgu, öğrenme-öğretme sürecindeki bulgu ile benzerlik göstermektedir. Bu durumda, etkinlikleri uygulamak ve ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanmak için, haftalık ders saati yetersiz ve sınıf mevcutları kalabalıktır yorumu yapılabilir.

4.3. Cinsiyetlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Cinsiyetlerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağındaki kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş ve sadece kazanım boyutundaki “Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder.” kazanımında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağına yönelik olarak farklı cinsiyette olmalarına rağmen, öğretmenlerin benzer düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddeye ilişkin bulgular Tablo 10’ da verilmiştir.

Tablo 10

Cinsiyetlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Madde	Değişken						
	Cinsiyet	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	Z	p
Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder.	Kadın	17	17,76	302,00	149,00	-2,127	,033*
	Erkek	26	24,77	644,00			

* $p < 0,05$

Tablo 10’ da görüldüğü gibi, “**Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder.**” kazanımıyla ilgili görüşler açısından, kadın ve erkek öğretmenler arasında erkek öğretmenler lehine bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, adı geçen kazanımın, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla öğrenciler tarafından daha fazla gerçekleştirildiğini düşündükleri, biçiminde yorumlanabilir.

4.4. Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Mezun oldukları fakülte türüne göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağındaki kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; “**Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.**”, “**Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.**”, “**Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.**”, “**Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir.**”, “**Programda yer alan konular**

öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir.”, “Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)”, “E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)”, “Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.”, “Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır.” maddelerinde 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağına yönelik olarak mezun oldukları fakülte türleri farklı olmalarına rağmen, öğretmenlerin benzer düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 11’ de verilmiştir.

Tablo 11
Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri
Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve
Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait t-Testi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Değişken						
Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	Z	p
	Eğitim	25	16,84	421,00	96,00	-3,659	,000*
	Teknik Eğitim	18	29,17	525,00			
Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
	Eğitim	25	19,36	484,00	159,00	-2,082	,037*
	Teknik Eğitim	18	25,67	462,00			
Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
	Eğitim	25	17,96	449,00	124,00	-2,969	,003*
	Teknik Eğitim	18	27,61	497,00			
Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir.	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
	Eğitim	25	19,30	482,50	157,50	-2,047	,041*
	Teknik Eğitim	18	25,75	463,50			
Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir.	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
	Eğitim	25	18,90	472,50	147,50	-2,524	,012*
	Teknik Eğitim	18	26,31	473,50			

Tablo 11 - devam

Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
	Eğitim	25	18,88	472,00	147,00	-2,531	,011*
	Teknik Eğitim	18	26,33	474,00			
E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)	Mezun Olunan Fakülte	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
	Eğitim	25	2,28	,61	41	2,54	,015*
	Teknik Eğitim	18	1,72	,83			
Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.	Mezun Olunan Fakülte	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
	Eğitim	25	19,16	479,00	154,00	-2,087	,037*
	Teknik Eğitim	18	25,94	467,00			
Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır.	Mezun Olunan Fakülte	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
	Eğitim	25	2,28	,46	41	-3,114	,003*
	Teknik Eğitim	18	2,72	,46			

* p<0,05

Tablo 11’ de görüldüğü gibi, **“Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.”**, **“Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.”**, **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.”**, **“Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir.”**, **“Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir.”**, **“Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)”**, **“Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.”** ve **“Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır.”** ifadeleriyle ilgili görüşler açısından, eğitim fakültesi ve teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenler arasında teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlere oranla, **“Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.”**, **“Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.”** ve **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir”** kazanımlarının öğrenciler tarafından daha fazla gerçekleştirildiğini düşündükleri, **“Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir.”** ve **“Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir.”** ifadelerinin daha fazla gerçekleştiğini düşündükleri, **“Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)”**, konusunun daha fazla işlendiğini düşündükleri, **“Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.”** ve **“Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır.”** ifadelerine ise daha olumlu görüş belirttikleri biçiminde yorumlanabilir.

“E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)” ifadesiyle ilgili görüşler açısından, eğitim fakültesi ve teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenler arasında eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu bulgu ise eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlere oranla, adı geçen maddedeki konunun daha fazla işlendiğini düşündükleri biçiminde yorumlanabilir.

4.5. Mesleki Kıdemlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Mesleki kıdemlerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağındaki kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.”**, **“Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir.”**, **“Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.”**, **“Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağına ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.”**, **“Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır.”**, **“Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır.”** ve **“Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir.”** maddelerinde 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağına yönelik olarak mesleki kıdemleri farklı olmalarına rağmen, öğretmenlerin benzer düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 12’ de verilmiştir.

Tablo 12
Mesleki Kıdemlerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Kruskal-Wallis ve F Testi (Anova) Sonuçları

Maddeler	Değişken										
	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	A. F.		
Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.	1-3 Yıl (1)	6	2,17	,40	12,08						
	4-6 Yıl (2)	34	2,68	,47	23,04	2	7,408	,025*	1-2 1-3		
	7-9 Yıl (3)	3	3,00	,00	30,00						
Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir.	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	A. F.		
	1-3 Yıl (1)	6	2,17	,40	10,58						
	4-6 Yıl (2)	34	2,77	,43	23,44	2	9,812	,007*	1-2 1-3		
Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	A. F.
	1-3 Yıl (1)	6	2,17	,40	Gruplar	1,48	2	,74			
	4-6 Yıl (2)	34	2,70	,46	Grup İçi	8,55	40	,21	3,47	,041*	1-2
	7-9 Yıl (3)	3	2,67	,57	Toplam	10,04	42				
Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağına ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	A. F.		
	1-3 Yıl (1)	6	3,00	,00	31,50						
	4-6 Yıl (2)	34	2,44	,50	19,49	2	8,801	,012*	1-2		
	7-9 Yıl (3)	3	3,00	,00	31,50						

Tablo 12 - devam

Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır.	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	A. F.
	1-3 Yıl (1)	6	1,33	,81	Gruplar	4,85	2	2,42			
	4-6 Yıl (2)	34	2,03	,75	Grup İçi	22,30	40	,55	4,35	,019*	1-2 2-3
	7-9 Yıl (3)	3	1,00	,00	Toplam	27,16	42				
Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır.	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	A. F.		
	1-3 Yıl (1)	6	1,17	,40	13,33						
	4-6 Yıl (2)	34	1,91	,79	24,54	2	7,908	,019*		1-2 2-3	
	7-9 Yıl (3)	3	1,00	,00	10,50						
Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir.	Mesleki Kıdem	N	$\bar{x}$	S	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	A. F.		
	1-3 Yıl (1)	6	1,67	,51	18,33						
	4-6 Yıl (2)	34	1,91	,28	23,60	2	8,064	,018*		1-2 2-3	
	7-9 Yıl (3)	3	1,33	,57	11,17						

* p<0,05

Tablo 12’ de görüldüğü gibi, **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.”** ve **“Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir.”** ifadeleriyle ilgili görüşler açısından, adı geçen kazanımlar için, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine, 1-3 yıl ile 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, mesleki kıdemi 4-6 yıl olan öğretmenlerin mesleki kıdemi 1-3 yıl olan öğretmenlere oranla ve mesleki kıdemi 7-9 yıl olan öğretmenlerin de mesleki kıdemi 1-3 yıl olan öğretmenlere oranla adı geçen kazanımların öğrenciler tarafından daha fazla gerçekleştirildiğini düşündükleri biçiminde yorumlanabilir. **“Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.”** ifadesiyle ilgili görüşler açısından ise, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu bulgu da, mesleki kıdemi 4-6 yıl olan öğretmenlerin mesleki kıdemi 1-3 yıl olan öğretmenlere oranla ilgili kazanımın öğrenciler tarafından daha fazla gerçekleştirildiğini düşündükleri biçiminde yorumlanabilir. **“Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağa ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.”** ifadesiyle ilgili görüşler açısından, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 1-3 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu bulgu, mesleki kıdemi 1-3 yıl olan öğretmenlerin mesleki kıdemi 4-6 yıl olan öğretmenlere oranla, ilgili ifadenin daha fazla gerçekleştiğini düşündükleri biçiminde yorumlanabilir. **“Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır.”**, **“Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır.”** ve **“Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir.”** ifadeleriyle ilgili görüşler açısından, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine, 4-6 yıl ile 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında da yine 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu bulgu, 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin, 1-3 yıl ve 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlere oranla adı geçen ifadelerin daha fazla gerçekleştiğini düşündükleri biçiminde yorumlanabilir.

4.6. Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağındaki kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; **“Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma”** ve **“Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.”** maddelerinde 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağına yönelik olarak öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri farklı olmalarına rağmen, öğretmenlerin benzer düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 13’ de verilmiştir.

Tablo 13

Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Maddeler	Değişken								
	Sosyo-ek. Düzey	N	$\bar{x}$	S	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	A. F.
Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma	Alt (1)	12	3,00	,00	25,50				
	Orta (2)	25	2,80	,50	22,00	2	6,811	,033*	1-3
	Üst (3)	6	2,50	,54	15,00				
Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.	Alt (1)	12	2,00	,00	14,00				
	Orta (2)	25	2,52	,51	25,18	2	9,643	,008*	1-2 1-3
	Üst (3)	6	2,50	,54	24,75				

* p< 0,05

Tablo 13’ de görüldüğü gibi, **“Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma”** ifadesiyle ilgili görüşler açısından, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi alt olan öğretmenler ile görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi üst olan öğretmenler arasında okulunun sosyo-ekonomik düzeyi alt olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulgu, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi alt olan öğretmenlerin, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi üst olan öğretmenlere oranla adı geçen konuyu daha fazla işledikleri biçiminde yorumlanabilir. **“Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.”** ifadesiyle ilgili görüşler açısından, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi alt olan öğretmenler ile görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi orta olan öğretmenler arasında okulunun sosyo-ekonomik düzeyi orta olan öğretmenlerin lehine, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi alt olan öğretmenler ile görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi üst olan öğretmenler arasında okulunun sosyo-ekonomik düzeyi üst olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulgu, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi daha yüksek olan öğretmenlerin, okulunun sosyo-ekonomik düzeyi daha düşük olan öğretmenlere oranla, adı geçen ifadeye daha olumlu görüş belirttikleri biçiminde yorumlanabilir.

4.7. Hizmet-içi Eğitim Alıp Almamalarına Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Hizmet-içi eğitim alıp almamalarına göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağındaki kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş ve sadece içerik boyutundaki **“Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağına ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.”** maddesinde 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular,

ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağına yönelik olarak hizmet-içi eğitim alıp almama durumları farklı olmalarına rağmen, öğretmenlerin benzer düşündükleri şekilde yorumlanabilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddeye ilişkin bulgular Tablo 14’ de verilmiştir.

Tablo 14

Hizmet-içi Eğitim Alıp Almamalarına Göre, BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağındaki Kazanım, İçerik, Öğrenme – Öğretme Süreci Ve Değerlendirme Boyutu İle İlgili Görüşlerine Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Madde	Değişken						
	Hizmet-içi Eğitim	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	Z	p
Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağına ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.	Evet	26	19,10	496,50	145,500	-2,180	,029*
	Hayır	17	26,44	449,50			

* $p < 0,05$

Tablo 14’ de görüldüğü gibi, **“Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağına ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.”** ifadesiyle ilgili görüşler açısından, hizmet-içi eğitim alan ve hizmet-içi eğitim almayan öğretmenler arasında hizmet-içi eğitim almayan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, hizmet-içi eğitim almayan öğretmenlerin hizmet-içi eğitim alan öğretmenlere oranla ilk üç basamağına ait konuları daha fazla işledikleri biçiminde yorumlanabilir.

4.8. BT Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Geliştirilmesi İle İlgili Görüş ve Önerilerine Yönelik Bulgular

Ankette yer alan açık uçlu soruyla öğretmenlerin ilköğretim bilişim teknolojileri dersi öğretim programının geliştirilmesine yönelik görüş ve önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde aşağıda listelenen görüş ve öneriler tespit edilmiştir:

1. Etkinlik CD'si etkinliklerin uygulanması için olumludur; ancak Etkinlik CD'sinde yer alan etkinliklerin sayısı artırılmalıdır.
2. Etkinlikler daha somut ve daha etkin hale getirilip, görsel materyaller ile desteklenmelidir.
3. BT programının daha etkin işlenebilmesi için haftalık ders saati 1 olan sınıf seviyelerinde de 2 saate çıkarılmalıdır.
4. Sınıf mevcutları BT sınıflarında bulunan bilgisayar sayıları göz önünde bulundurularak ayarlanmalıdır.
5. BT dersi seçmeli ders kapsamında çıkartılıp zorunlu dersler arasına alınmalıdır.
6. BT dersi notla değerlendirilmelidir.
7. Algoritma Mantığı ve Veritabanı Programı 4. basamak konuları arasından çıkartılmalı ve onun yerine öğrencilerin daha çok dikkatlerini çekeceği düşünülen resim işleme programlarına yer verilmelidir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Bu başlık altında, araştırmadan elde edilen sonuçlar, BT öğretmenlerinin kişisel bilgileri açısından ve bu öğretmenlerin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağına yönelik görüşleri açısından olmak üzere iki alt başlık halinde sıralanmıştır.

5.1.1. BT Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar;

1. BT öğretmenlerinin cinsiyet açısından çoğunun (%60,5) erkek olduğu ortaya çıkmıştır.
2. BT öğretmenlerinin mezun oldukları fakülte açısından çoğunun (%58,1) eğitim fakültesi mezunu olduğu ortaya çıkmıştır.
3. BT öğretmenlerinin mesleki kıdemleri açısından çoğunun (%79,0) 4 – 6 yıl mesleki kıdeme sahip olduğu ortaya çıkmıştır.
4. BT öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri açısından çoğunun (%58,1) orta sosyo-ekonomik düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.
5. BT öğretmenlerinin BT programıyla ilgili hizmet-içi eğitim alıp almamaları açısından çoğunun (%60,5) hizmet-içi eğitim aldığı ortaya çıkmıştır.

5.1.2. BT Öğretmenlerinin İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının 4. Basamağına Yönelik Görüşleri İle İlgili Sonuçlar;

BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının 4. basamağındaki kazanım, içerik, öğrenme-öğretme ve değerlendirme boyutu ile ilgili görüşleri dikkate alındığında,

1. **“Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler”, “Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur”, “Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar” ve “Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir”** kazanımlarının diğer kazanımlara oranla öğrenciler tarafından en fazla gerçekleştirildiği;
2. **Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir”, “Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler”** ve **“Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar”** kazanımlarının diğer kazanımlara oranla öğrenciler tarafından en az gerçekleştirildiği;
3. **“Sunu Programına Giriş”** ve **“Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma”** konularının diğer konulara oranla öğretmenler tarafından en fazla işlendiği;
4. **“Veri Tabanı Programına Giriş”** ve **“Algoritma Mantığı”** konularının diğer konulara oranla öğretmenler tarafından en az işlendiği;
5. İşlenme düzeyi en yüksek konulara ait kazanımların öğrenciler tarafından gösterilme dereceleri en yüksek kazanımlar olduğu;
6. İşlenme düzeyi en düşük konulara ait kazanımların öğrenciler tarafından gösterilme dereceleri en düşük kazanımlar olduğu;
7. Bazı okullarda ağ yapılarının ile internet bağlantılarının olmamasından ya da internet bağlantılarındaki yavaşlıktan dolayı ilgili konuların (**“İnternette Dosya İndirme (Download)”, “Ağda Dosya Paylaşma”** ve **“E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)”**) kısmen işlenebildiği;

8. Öğrenme-öğretme süreciyle ilgili; **“Bilişim teknolojileri dersi için gösterip yaptırma, anlatım ve soru - cevap gibi geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri, yeni tekniklere (proje tabanlı öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, drama, kavram haritası, örnek olay, vb.) oranla daha uygundur”, “Mevcut araç – gereçlerin bakım ve onarımı düzenli bir şekilde yapılmaktadır”, “Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır”, “Donanım açısından BT sınıfı, programın uygulanabilmesi için yeterli özelliklere sahiptir”, “Etkinliklerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan araç – gereç kolaylıkla temin edilmektedir”, “Öğretmenler ders öncesinde hazırlık yapmaya özen göstermektedir”, “Etkinliklerin tümü öğrenciler tarafından uygulanabilmektedir” ve “Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir”** şeklinde sıralanan düzenleme ve etkinliklerin öğretmenler tarafından tamamen kabul gördüğü ya da yerine getirildiği;
9. **“Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır” ve “Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır”** ifadelerindeki düşük ortalamanın dersin notla değerlendirilmemesiyle ilgili olduğu;
10. Etkinlikleri uygulamak için haftalık ders saatinin yetersiz ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu;
11. Değerlendirme boyutuyla ilgili; **“Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi öğrenci başarısını düşürmektedir”, “Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi ölçme - değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını engellemektedir” ve “Bilişim teknolojileri dersinde öğrenci başarısı değerlendirilirken gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz ve akran değerlendirme gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılması; açık uçlu sorular, kısa cevaplı testler ve çoktan seçmeli testler gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılmasına oranla daha uygundur”** şeklinde

sıralanan düzenleme ve etkinliklerin öğretmenler tarafından tamamen kabul gördüğü ya da yerine getirildiği;

12. Ölçme – değerlendirme tekniklerinin kullanımı için haftalık ders saatinin yetersiz ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu;
13. Cinsiyetlerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik görüşleri arasında **“Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder”** maddesi dışında anlamlı bir farkın olmadığı; anlamlı fark bulunan adı geçen maddede ise farklılığın erkek öğretmenler lehine olduğu;
14. Mezun oldukları fakülte türlerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik görüşleri arasında **“Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar”**, **“Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar”**, **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir”**, **“Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir”**, **“Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir”**, **“Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)”**, **“E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)”**, **“Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir”** ve **“Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır”** maddelerinde anlamlı bir farkın olduğu; anlamlı fark bulunan maddelerden sadece **“E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)”** maddesinde farklılığın eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin lehine; diğer maddelerde ise farklılığın teknik eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin lehine olduğu;
15. Mesleki kıdemlerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri programının uygulanmasına yönelik görüşleri arasında **“Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla**

zenginleştirir”, “Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir”, “Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır”, “Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağa ait konuları da zaman zaman işlemektedirler”, “Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır”, “Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır” ve “Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir” maddelerinde anlamlı bir farkın olduğu; anlamlı fark bulunan maddelerden, “Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir” ve “Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir” maddeleri için, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine, 1-3 yıl ile 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine; “Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır” maddesi için, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine; “Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağa ait konuları da zaman zaman işlemektedirler” maddesi için, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 1-3 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine; “Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır”, “Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır” ve “Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir” maddeleri için ise, 1-3 yıl ile 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine, 4-6 yıl ile 7-9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında da yine 4-6 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu;

16. Görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim

programının 4. basamağına yönelik görüşleri arasında “**Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma**” ve “**Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir**” maddeleri dışında anlamlı bir farkın olmadığı; anlamlı fark bulunan “**Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma**” maddesinde farklılığın sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan okullarda görev yapan öğretmenlerin lehine, “**Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir**” maddesinde ise sosyo ekonomik düzeyi daha yüksek olan okullarda görev yapan öğretmenlerin lehine olduğu;

17. Hizmet-içi eğitim alıp almama durumlarına göre, BT öğretmenlerinin ilköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik görüşleri arasında “**Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağına ait konuları da zaman zaman işlemektedirler**” maddesi dışında anlamlı bir farkın olmadığı; anlamlı fark bulunan adı geçen maddede ise farklılığın hizmet-içi eğitim almayanların lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1.2. Öneriler

1. Konuların günün koşullarına uygun olması ve öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebilmesi gerçeğinden hareketle, öğrenci seviyesine uymadığı düşünülen Algoritma Mantığı ve Veri Tabanı Programı gibi konuların yerine öğrencilerin daha çok dikkatini çeken konular seçilmelidir.
2. Etkinliklerin tüm öğrenciler tarafından uygulanabilmesi için haftalık ders saati 1 saat olan sınıfların ders saati 2 saate çıkarılmalıdır.
3. Öğrencilerin proje ve performans ödevlerine katılımlarını daha fazla sağlamak için, onların ilgi ve istekleri daha fazla göz önünde bulundurulmalı, gerekirse ödülleriyle teşvik edilmelidir.
4. BT dersinin notla değerlendirilmemesi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilediğinden, ders ya notla değerlendirilmeli ya da alternatif seçenekler geliştirilmelidir (Her sınıf sonunda öğrencilerin seviyelerini gösteren başarı belgelerinin verilmesi gibi).
5. BT dersi için gösterip yaptırma yönteminin önemi büyüktür. Bundan dolayı BT sınıflarında projeksiyon cihazları mutlaka bulundurulmalı ve kullanılmalıdır.
6. Etkinlik CD'sinde yer alan etkinlikler sayı ve nitelik olarak artırılmalıdır. Öğrenciler için alternatif etkinlik CD'leri oluşturularak evlerinde uygulama yapabilmeleri için kitaplarla birlikte her bir öğrenciye de Etkinlik CD'si verilmelidir.
7. Öğrenci çalışma kitaplarında konu anlatımlarının olmaması, çalışma kitaplarının yanında ders kitaplarına da ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır. Bu nedenle BT dersi için ders kitapları da hazırlanmalıdır.
8. BT sınıflarında öğretimi daha etkin hale getirmek ve öğrencileri daha kolay kontrol altında tutmak için, öğretmen bilgisayarından tüm öğrenci bilgisayarlarını kontrol etmeyi sağlayan Net Support ya da NetOp Shcool gibi programlar mutlaka kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. (2004). Program Değerlendirme. M. Gürol (Ed.). *Öğretimde Planlama Uygulama Değerlendirme*. 197-212. Elazığ: Üniversite Kitapevi.
- Alakurt, T. (2006). *Puanlama Yönergesine Dayalı Değerlendirme ve Geleneksel Değerlendirme Açısından İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Dersi Başarılarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Arslan, M. (2000). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 146. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/aslan.htm>. (Erişim Tarihi: 19.08.2010).
- Bektaş, C. (2006). *İlköğretim Okullarında Bilgisayar Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Bilen, M. (2002). *Plandan Uygulamaya Öğretim* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Çalışkaner, A. (1977). *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yaykur Yayını.
- Çengel, M. (2007). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Bilgisayar Dersi Programının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Demirel, Ö. (2003). *Öğretme Sanatı: Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Demirel, Ö., Seferoğlu, S., & Yağcı, E. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal geliştirme* (5. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık
- Demirel, Ö. (2007). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (10. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dönmez, F. İ. (2009). *Türkiye ve İsveç İlköğretim Okullarında Bilgisayar Eğitim – Öğretimi Öğretim Programları Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme* (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergin, Ö. (2008). *Meğep Kapsamında Meslek Liselerinin Bilişim Teknolojileri Alanı İçin Geliştirilen Eğitim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ertürk, S. (1986). *Eğitimde Program Geliştirme* (5. Baskı). Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Fer, S. (2005). 1923 Yılından Günümüze Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları Üzerine Bir İnceleme. http://www.sevalfer.com/files/Bildiri_CumhuriyetDonemiProg.pdf (Erişim Tarihi: 19.08.2010).
- Gedizgil, Z. (2006). *Kavram Haritalama Stratejisinin İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayara İlişkin Tutumları ve Bilgisayar Dersine Yönelik Güdülenmeleri Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Gözütok, F.D. (2003). Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 160. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/gozutok.htm>. (Erişim Tarihi: 19.08.2010).
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kural Er, F. (2007). *İlköğretim Bilgisayar Dersi Programına İlişkin Öğretmen Görüş ve Beklentileri: Bir Durum Çalışması, Çanakkale İli Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- LIU, Lewis-Guodo. (1995). “Computer Education in Developing Countries: Analysis and an Annotated Bibliography”. http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/13/9d/33.pdf (Erişim Tarihi: 20.12.2009).
- MEB. (2006). Bilgisayar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretim Programı. http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/programlar/program_son/bilgisayar_1_8_programi.zip (Erişim Tarihi: 10.02.2009).
- MEB. (2007). *İlköğretim 1, 2 ve 3. Basamak Bilişim Teknolojileri Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: Meb Devlet Kitapları.
- Özçelik, D. A. (1981). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Metodları*. ÜSYM-Eğitim Yayınları:3.
- Özdener, N. & Öztok, M. (2005). Türk ve İngiliz Öğretim Programlarının Bilgisayar ve İnternet Okur Yazarlığı Açısından Karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*. Özel Sayı (AB Sürecinde Eğitim). Sayı: 167, s.236-247. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-oztok.htm> (Erişim Tarihi: 14.12.2009).

- Özgen, Ç. (2005). *Avrupa Birliği'ne Üye 15 Ülkede Ve Türkiye'de İlköğretim Birinci Kademe Bilgisayar Ders Programlarının Karşılaştırılması ve Türkiye'deki Durumun Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztok, M. (2007). *Avrupa Birliği Eğitim Faaliyetlerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısından Türk Öğretim Programındaki Bilgisayar Dersinin Yeterliliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Piyancı, B. (2007). *İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Bilgisayar Dersindeki Akademik Benlik Kavramları İle Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Selçuk, İ. (2006). *Öğrencilerin Bilgisayar ve İngilizce Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahan, F. (2008). *Bilgisayar Dersinde Erişmeye Ulaşma Açısından Öğretmen Merkezli Öğrenme Yöntemleri İle Öğrenci Merkezli Öğrenme Yöntemlerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- TTKB. Program Geliştirme Modeli Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar. http://ttkb.meb.gov.tr/programlar/program_giris/calismalar_4.htm (Erişim Tarihi: 25.05.2009).
- TTKB. (2010). İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi. http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=Downloads&d_o_p=getit&lid=802 (Erişim Tarihi: 22.10.2010).

- Turgut, M. F. (1985). *Eğitim Yönetiminde Denetleme ve Değerlendirme Sempozyumu 25 – 26 Nisan 1985*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. Sayı: 147.
- Ulutaş, M. (2006). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Bilgisayar Dersi Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Uşun, S. (2009). Eğitimde Program Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar ve Modeller. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/349.pdf> (Erişim Tarihi: 01.01.2010).
- Varış, F. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Varış, F. ve diğerleri (1998). *Eğitim Bilimine Giriş*. F.Varış (Ed.). Ankara:Alkım Yayınları.
- Yıldırım, C. (1980). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Hacettepe Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi. Ankara.
- Yılmaz, E. & Demirci, N. (tarihsiz). İlköğretim II. Kademe Bilgisayar Dersi Müfredatının Değerlendirilmesi. <http://w3.balikesir.edu.tr/~demirci/tojet4.pdf> (Erişim Tarihi: 14.12.2009).
- Yurdakul, B. (2007). Yapılandırmacılık. Ö. Demirel (Ed), *Eğitimde Yeni Yönelimler*. 39 – 65. Ankara: PegemA Yayıncılık.

EK – 1: Araştırma Uygulama İzin Belgesi

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.44.00.07.328/
Konu :Anket Uygulama İzin Onayı

7480

08-03-2010

T.C İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 16/02/2010 tarih ve 310-728 sayılı yazınız.

İlgi yazınız gereğince, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimler Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Derya YILMAZ TANATAŞ bilimsel çalışmalarında kullanılmak üzere, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlere anket uygulaması yapabilmesi için gerekli izinin verildiğine dair onay yazısı ve eki yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet BULUT
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

EK-1 Onay Yazısı (1 Sayfa)

EK-2 Değerlendirme Formu (1 Sayfa)

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.44.00.07.328/
Konu : Anket Uygulama İzin Onayı

7483

08-03-2010

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) T.C.İnönü Üniversitesinin 16/02/2010 tarih ve 310-728 sayılı yazısı.
b) Müdürlüğümüzün 22/12/2009 tarih ve 47303 sayılı Valilik Onay yazısı
c) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik izin ve Uygulama Yönergesi

T.C. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimler Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Derya YILMAZ TANATAŞ bilimsel çalışmalarında kullanmak üzere, Müdürlüğümüze bağlı ilköğretim okulu öğretmenlerine Anket Uygulaması için, ilgi (a) yazı ve ekindeki dosya, ilgi (b) Valilik onayı ile oluşturulmuş olan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından, ilgi (c) Yönerge doğrultusunda incelenerek ekte bulunan Araştırma Değerlendirme Formu (Ek-2) ile Uygulama Çalışmasının yapılabilmesi için izin verilmesinin uygun olacağı görüşü bildirilmiştir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde ilgi (a) yazıda adı geçen araştırma sahibi Derya YILMAZ TANATAŞ ilgi (b) yönergesinin 13. maddesinde belirtilen hususlara bağlı kalmak ve yönerge ekinde yer alan iki ayrı taahhünameyi önceden imzalamak kaydıyla, ilimizdeki ilköğretim okullarında Anket Uygulaması yapılmasına izin verilmesi hususunu; tensiplerinize arz ederim.

M. Yücel ABİK
Millî Eğitim Müdür Yrd.

EKİ: Değerlendirme Formu (1 Adet-1 Sayfa)

05.03/2010

Mehmet BULUT
İl Millî Eğitim Müdürü

FORM: 2

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Derya YILMAZ TANATAŞ
Kurumu / Üniversitesi	Inönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı
Araştırma yapılacak iller	Malatya
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	İlköğretim Okulları
Araştırmanın konusu	1-"İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Programının Uygulamasına Yönelik Öğretmen Görüşleri "
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/öçev/tez önerisi	Var
Veri toplama araçları	. Öğretmen
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
<p>İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 24/02/2010 tarih ve 5885 sayılı yazısı gereğince 04/03/2009 tarihinde toplanan komisyonumuzca;</p> <p>Malatya İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Derya YILMAZ TANATAŞ ilimiz ilköğretim okullarında Anket uygulaması isteğine dair yazısı ve ekindeki dosya, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesinin 5. maddesindeki esaslara göre incelenmiş olup, başvuru dosyasının belirtilen esaslara göre uygun olduğu değerlendirilmiştir.</p> <p>Komisyonumuzun görüşü, söz konusu anket uygulaması yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesinin uygun olacağı yönündedir.</p>	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalif üyenin Adı ve Soyadı :	Gerekçesi : .....

KOMİSYON

05/03/2010
Komisyon Başkanı
M.Yücel ABİK
Müdür Yardımcısı

Üye
Asiye KAPUDERE
Hicaret Lisesi Müdürlüğü Rehber Öğretmeni

Üye
Abdullah ATLI
Şehit Kemal Özalper Endüstri Meslek
Lisesi Rehber Öğretmeni

EK – 2: Anket Formu

**İLKÖĞRETİM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ PROGRAMININ
DEĞERLENDİRİLMESİ ANKETİ**

Değerli Meslektaşım,

Bu anket, ilköğretim okullarında seçmeli ders olarak yer alan Bilişim Teknolojileri Dersi Programı 4. basamağının uygulamadaki durumunu, dersi vermekle sorumlu olan sizlerin görüşlerine göre değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ankette programın kazanımlarına, içeriğine, öğrenme-öğretme sürecine ve değerlendirme boyutuna ait ifadeler yer almaktadır.

Ankette yer alan ifadelere vereceğiniz cevaplar bu araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Programla ilgili vereceğiniz samimi cevaplar araştırmanın sağlıklı bir şekilde sonuçlanması için çok önemlidir.

Yardımlarınız için teşekkür eder, çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Derya YILMAZ TANATAŞ
(Bilişim Teknolojileri Öğretmeni)
İnönü Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: ( ) Kadın   ( ) Erkek

Mezun Olduğunuz Fakülte:

( ) Eğitim Fakültesi   ( ) Teknik Eğitim Fakültesi   ( ) Diğer (Belirtiniz) .....

Hizmet Yılıınız:

( ) 1 - 3 Yıl   ( ) 4 - 6 Yıl   ( ) 7 - 9 Yıl   ( ) 10 Yıl ve üzeri

Öğrenci profilinize göre okulunuzun sosyo - ekonomik düzeyi:

( ) Alt   ( ) Orta   ( ) Üst

Bilişim Teknolojileri Programıyla ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?

( ) Evet   ( ) Hayır

Açıklama: Aşağıda Bilişim Teknolojileri Programı'nın 4. basamağına ait kazanımlar listelenmiştir. Lütfen öğrencilerinizin bu kazanımları gösterme derecesini belirtiniz.	Tamamen	Kısmen	Hiç
1. Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar.			
2. Çalışmalarını düzenlemek için işletim sisteminin özelliklerini kullanır.			
3. Günlük kullanımda oluşan rutin donanım ve yazılım problemlerini belirler.			
4. Oluşan donanım ve yazılım problemlerini gerekli stratejileri uygulayarak çözer.			
5. Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirler.			
6. Bilgisayardaki görevleri gerçekleştirmenin birden fazla yolu olduğunu fark eder.			
7. Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler.			
8. Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur.			
9. Bilginin sunulması için kelime işlemci programının yeterli olmadığını fark eder.			
10. Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar.			
11. Hazırladığı sunuyu amacına yönelik olarak görsel eklemeler yoluyla zenginleştirir.			
12. Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir.			
13. Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır.			
14. Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişini yapılabileceğini fark eder.			
15. İnternet veya elektronik bir kaynaktan ulaştığı verileri uygun dosya ve klasörlere kaydederek düzenler.			
16. İşbirliğine dayalı projeler için e-posta kullanır.			
17. Bilgisayardaki bilgilerine yönelik çeşitli kaynaklardan gelebilecek tehditlere karşı önlemler alır.			
18. Verilen bir araştırma ya da problem durumu ile ilgili topladığı bilginin geçerliliğini farklı kaynaklardan kontrol eder.			
19. Gelecekteki iletişim teknolojilerinin olası etkisi ve olası gelişimiyle ilgili sonuçlar çıkarır.			
20. Düzenli olarak bilgi depolama ve toplamanın, sorulara cevap bulmada yardımcı olduğunu anlar.			
21. Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir.			
22. Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar.			
Açıklama: Aşağıda Bilişim Teknolojileri Programı 4. basamağının içeriğiyle ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen bunların gerçekleşme derecesini belirtiniz.	Tamamen	Kısmen	Hiç
23. Programda yer alan konuların tamamı öngörülen sürede yetiştirilebilmektedir.			
24. Programda yer alan konular öğretmenler tarafından güncel örneklerle desteklenmektedir.			
25. Programda yer alan konular öğretmenler tarafından öğrenci hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak düzenlenmektedir.			
26. Programda yer alan konular işlenirken öğretmenler ilk üç basamağa ait konuları da zaman zaman işlemektedirler.			

	Tamamen	Kısmen	Hiç
27. Aşağıda Bilişim Teknolojileri Programı 4. basamağının konuları listelenmiştir. Lütfen bu konuları ne düzeyde işlediğinizi belirtiniz.			
a. Donanım Birimleri (Ana Kart, RAM, CPU, Sabit Disk)			
b. Bilgisayardaki Dizin Yapısı			
c. Ara Komutu			
d. Donanım ve Yazılım Problemleri			
e. Algoritma Mantığı			
f. Kısa Yol Tuşları			
g. Kelime İşlem Programında Simge Ekleme ve Paragraf Ayarları			
h. Kelime İşlem Programında Tablo Oluşturma			
i. Sunu Programına Giriş			
j. Ağda Dosya Paylaşma			
k. İnternette Dosya İndirme (Download)			
l. E – posta (Ekli e – posta gönderip alma)			
m. İnternette Güvenlik Kuralları			
n. Bilgisayar Virüsleri			
o. İnternetin Tarihsel Gelişimi			
p. Veri Tabanı Programına Giriş			
Açıklama: Aşağıda Bilişim Teknolojileri Programı 4. basamağının öğrenme – öğretme süreciyle ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen bunların gerçekleşme derecesini belirtiniz.	Tamamen	Kısmen	Hiç
28. Etkinliklerin tümü öğrenciler tarafından uygulanabilmektedir.			
29. Etkinlik CD sinde yer alan etkinlik sayısı kazanımlara ulaşma açısından yeterlidir.			
30. Uygulanan etkinlikler kazanımlara ulaşma açısından oldukça başarılıdır.			
31. Haftalık ders saati etkinliklerin uygulanması için yeterlidir.			
32. Etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmektedir.			
33. Programda yer alan etkinliklerin tamamı gereklidir.			
34. Sınıf mevcutları etkinliklerin uygulanabilmesi için ideal sayıdadır.			
35. Öğretmenler ders öncesinde hazırlık yapmaya özen göstermektedir.			
36. Programda öngörülen öğretim yöntem ve teknikleri öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanmaktadır.			
37. Donanım açısından BT sınıfı, programın uygulanabilmesi için yeterli özelliklere sahiptir.			
38. Etkinliklerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan araç – gereç kolaylıkla temin edilmektedir.			
39. Mevcut araç – gereçlerin bakım ve onarımı düzenli bir şekilde yapılmaktadır.			
40. Öğrencilere bir yıl içinde en az bir performans ödevi yaptırılmaktadır.			
41. Öğrencilere bir yıl içinde en az bir proje ödevi yaptırılmaktadır.			
42. Bilişim teknolojileri dersi için gösterip yaptırma, anlatım ve soru - cevap gibi geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri, yeni tekniklere (proje tabanlı öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, drama, kavram haritası, örnek olay, vb.) oranla daha uygundur.			

Açıklama: Aşağıda Bilişim Teknolojileri Programının değerlendirme boyutuyla ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen bunların gerçekleşme derecesini belirtiniz.	Tamamen	Kısmen	Hiç
43. Programda önerilen ölçme - değerlendirme teknikleri tam olarak uygulanabilmektedir.			
44. Sınıf mevcutları yeni ölçme - değerlendirme tekniklerini kullanma açısından ideal sayıdadır.			
45. Haftalık ders saati yeni ölçme - değerlendirme tekniklerini kullanma açısından yeterlidir.			
46. Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi öğrenci başarısını düşürmektedir.			
47. Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenci başarısının notla değerlendirilmemesi ölçme - değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını engellemektedir.			
48. Ünite sonlarında bulunan "Neler Öğrendim?" bölümündeki değerlendirme etkinlikleri ünitenin değerlendirilmesi için yeterlidir.			
49. Ünite sonlarında bulunan "Kendimi Değerlendiriyorum" formları öğrencilere doldurtularak değerlendirilmektedir.			
50. Ünite sonlarında bulunan "Kontrol Listeleri" doldurularak değerlendirilmektedir.			
51. Bilişim teknolojileri dersinde öğrenci başarısı değerlendirilirken gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz ve akran değerlendirme gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılması; açık uçlu sorular, kısa cevaplı testler ve çoktan seçmeli testler gibi ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılmasına oranla daha uygundur.			
52. "Hiç" seçeneğini işaretlediğiniz ifadeler için, ifade numaralarını belirterek bu seçeneği işaretlemenizin en temel gerekçesini belirtiniz.			
53. Lütfen İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersi Programı'nın geliştirilmesine yönelik görüş ve önerilerinizi belirtiniz.			